WALL MAP SUPPLEMENT: VIET NAM, CAMBODIA, LAOS, AND THAILAND (page 190)

VOL. 131, NO. 2 FEBRUARY, 1967

NATIONAL GEOGRAPHIC

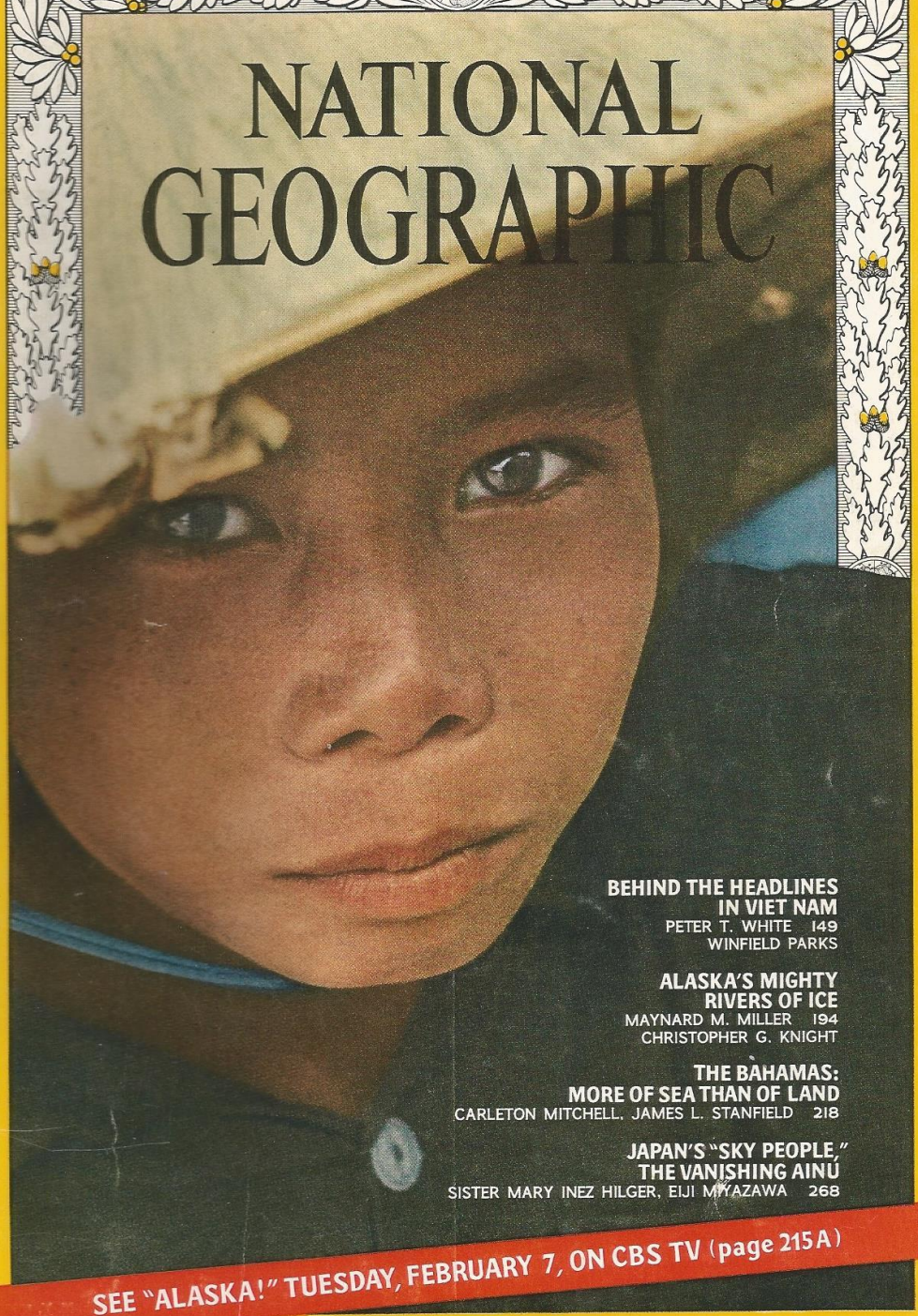

BEHIND THE HEADLINES IN VIET NAM
PETER T. WHITE 149
WINFIELD PARKS

ALASKA'S MIGHTY RIVERS OF ICE
MAYNARD M. MILLER 194
CHRISTOPHER G. KNIGHT

THE BAHAMAS: MORE OF SEA THAN OF LAND
CARLETON MITCHELL, JAMES L. STANFIELD 218

JAPAN'S "SKY PEOPLE," THE VANISHING AINU
SISTER MARY INEZ HILGER, EIJI MIYAZAWA 268

SEE "ALASKA!" TUESDAY, FEBRUARY 7, ON CBS TV (page 215A)

THE JOURNAL OF THE NATIONAL GEOGRAPHIC SOCIETY WASHINGTON, D. C.

NATIONAL GEOGRAPHIC

February, 1967

THE NATIONAL GEOGRAPHIC MAGAZINE VOL. 131, NO. 2
COPYRIGHT © 1967 BY NATIONAL GEOGRAPHIC SOCIETY, WASHINGTON, D.C.
INTERNATIONAL COPYRIGHT SECURED

Behind the Headlines in Viet Nam

By PETER T. WHITE

Illustrations by
WINFIELD PARKS
Both National Geographic Staff

WHEN MY FRIEND THIEN, a Vietnamese editor, asked if he could speak quite frankly, I said yes, please do.

"Well," he said, "you Americans send many soldiers to fight for our country, and you spend much money here, but you really don't know very much about our people."

Quite frankly, I had to admit that he was not entirely wrong. It was the overpowering aspects of the Vietnamese scene—the unremitting warfare, the daily counting of its toll—that preoccupied Americans at home as they read their newspapers and

FLAME-TIPPED BOUGH *hangs above girls of Hue wading in the River of Perfumes.*

KODACHROME © N.G.S.

Peter White
& Winfield Parks
National Geographic Magazine

ĐẰNG SAU CÁC TIÊU ĐỀ BÁO CHÍ

TẠI VIỆT NAM

Ngô Bắc dịch

Khi bạn tôi, ông Thiện, một biên tập viên người Việt, hỏi rằng liệu ông ấy có thể nói một cách hoàn toàn thẳng thắn được không; tôi đã nói được chứ, xin vui lòng cứ làm như thế..

"Vâng," ông ấy nói, "người Mỹ các bạn gửi nhiều binh sĩ đến chiến đấu cho đất nước chúng tôi, và các bạn đã tiêu nhiều tiền ở đây, nhưng các bạn thực sự không biết nhiều về người dân chúng tôi. "

Thành thật mà nói, tôi phải thừa nhận rằng ông ấy không hoàn toàn sai. Đó chính là những khía cạnh áp đảo của hoàn cảnh Việt Nam - chiến tranh không ngừng, kiểm điểm số tổn thất hàng ngày - đã khiến người Mỹ ở quê nhà bận tâm khi họ đọc báo và xem TV. Khói lửa chiến tranh đã che giấu chính con người Việt Nam - niềm tin của họ, lịch sử của họ, cách xử lý sự việc của họ. Đó là lý do tại sao tôi đến Huế (phát âm là hway).

Tại sao Huế? Nói một cách chính xác, thành phố với 105.000 người ở góc đông bắc của Nam Việt Nam, hiện chỉ là một trong số 43 tỉnh lỵ của đất nước. Nhưng Huế, nơi từng là chỗ ngự

trị của các vị hoàng đế, vẫn còn trong mắt nhìn của nhiều người Việt Nam, là tiêu điểm tinh thần và trí tuệ của toàn thể Việt Nam, cả phía bắc và nam vĩ tuyến 17 (xem phụ lục bản đồ treo tường, Việt Nam, Campuchia, Lào và Thái Lan).

Không màng đến chiến tranh đang ập đến rìa thành phố, các thiếu nữ đi dạo trong Kinh Thành Huế, nơi đặt triều đại cai trị cuối cùng của Việt Nam. Bắc và Nam đều coi Huế như một kho tàng ấp ủ quá khứ yêu dấu. Nơi đây, tác giả tìm thấy một Việt Nam của sự thanh bình và vẻ đẹp hiếm khi được phản ánh trong các tiêu đề báo chí hàng ngày.

Sự tự hào của Huế cũng bộc lộ một nét độc lập. Năm ngoái, cuộc nổi loạn do Phật giáo lãnh đạo tìm cách lật đổ chính phủ Sài Gòn. Sự rối loạn lan rộng 50 dặm đến Đà Nẵng -- một cảng biển nhộn nhịp và căn cứ quân sự rộng lớn.

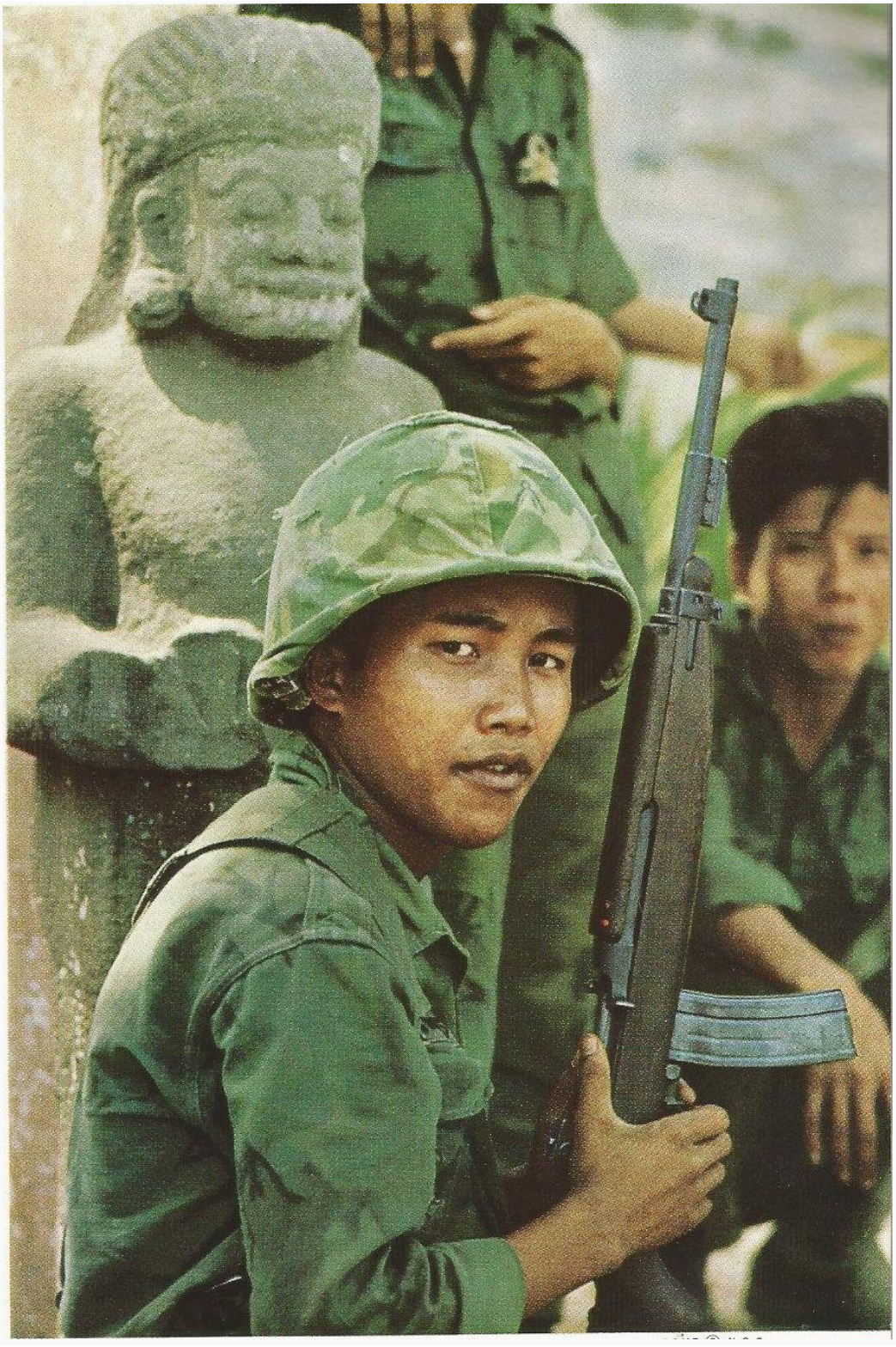

Lính thủy quân lục chiến Việt Nam (ảnh trên), được cử đến để vãn hồi trật tự, bên cạnh bức tượng cổ tại Bảo tàng Chăm Đà Nẵng.

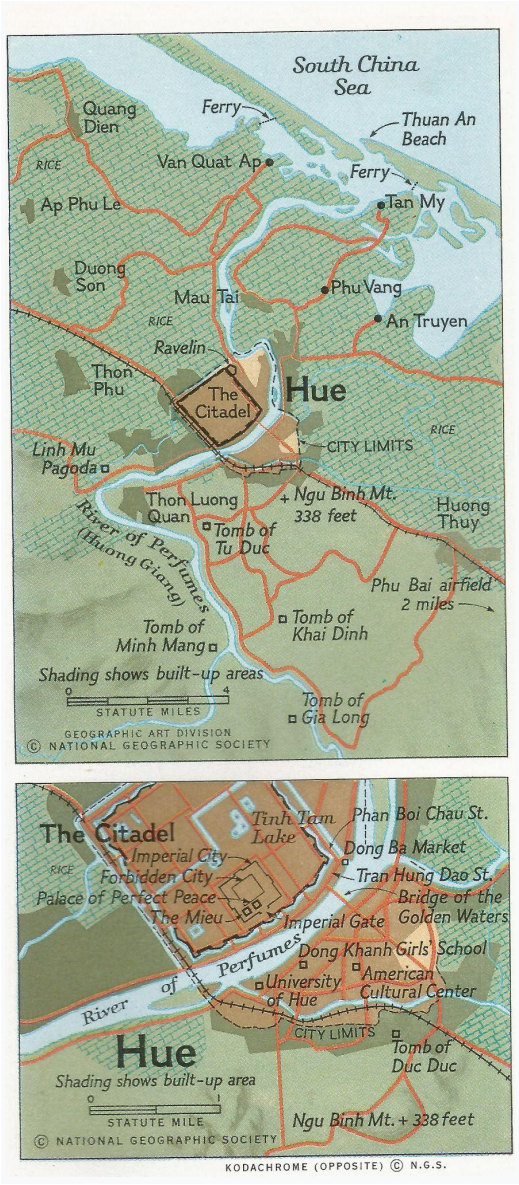

Gần như 100 phần trăm là người Việt bất chấp những người nước ngoài mà chiến tranh thu hút đến Nam Việt Nam, Huế đảm nhận chức năng như một tỉnh lỵ và trung tâm mậu dịch chỉ cách Bắc Việt Nam 50 dặm. 105.000 cư dân của nó cư ngụ cả trong và ngoài Đồn Mang Cá (Citadel) với các bức tường thành cắt rời một nửa diện tích sáu dặm vuông của thành phố. Pháo đài này cũng bao quanh Hoàng Thành (Imperial City), nơi các quan lại - những thư lại uyên bác của thời hoàng gia - từng cai quản. Hoàng gia ngự trị sống tận trong cùng ở Tử Cấm Thành (Forbidden City).

Ở đây còn tồn tại rất nhiều ngôi đền, cung điện và lăng tẩm tốt nhất của Việt Nam. Huế cũng là một trung tâm học tập, với hơn 1.000 sinh viên đại học. Và không giống như Sài Gòn - nơi có hàng chục nghìn người nước ngoài tụ tập - Huế vẫn gần như có 100% là người Việt. Ở những nơi khác ở Việt Nam, trong sự nhộn nhịp của thành phố cảng Đà Nẵng gần đó và trong sự yên tĩnh ở các khu bệnh viện của nó, tôi đã thấy rõ nhất là người nước ngoài đang ảnh hưởng đến cuộc sống và thái độ của người Việt Nam như thế nào. Nhưng điều mà tôi hân hạnh được chứng kiến bây giờ, ở Huế, là một biểu hiện của lòng hiếu thảo trong gia đình đáng nhớ như nó không hề thay đổi.

Tôi đứng ở bên trong khu vực có tường thành cũ của nội thành, tại ngôi đền được gọi là Thế Miếu, nơi có mười bàn thờ lấp lánh màu vàng và màu đỏ - mỗi bàn thờ được dựng lên để thờ linh hồn của một vị hoàng đế đã chết của triều đại nhà Nguyễn (phát âm new yen), vương triều cuối cùng cai trị Việt Nam. Ngày này là buổi kỷ niệm 83 năm ngày mất của Hoàng Đế Tự Đức

"Khi chúng ta thắp nến, chúng ta mời linh hồn của hoàng đế trở lại đây." một người đàn ông trẻ trong chiếc khăn xếp màu đen và một chiếc áo choàng rộng bằng lụa đen thì thầm. Ông ta có tên Bảo Toại [?], là một thành viên của hoàng tộc. Hậu duệ trị vì cuối cùng của Tự Đức chỉ mới từ bỏ ngai vàng trước đây 22 năm.

Hàng chục người đàn ông - tất cả đều mặc áo choàng như Bảo Toại - lặng lẽ đi lại với những ngọn nến được thắp sáng, cho đến khi toàn bộ ngôi đền sáng lên một cách êm dịu . Phía sau chúng tôi, bên ngoài những cánh cổng đang mở, mưa rơi du dương.

Bàn thờ Hoàng Đế Tự Đức và một bàn bên cạnh có bát hương, các cành hoa phượng, các đĩa đĩa chuối, quế, quả thị [?], kẹo; các tách trà và các ly rượu trắng; và 32 bát với cá, thịt, rau và cơm. Ông Bảo Toại cho hay: “32 món ăn yêu thích của hoàng đế.

Một cụ già bước vào - Thượng Quan Dương Yêm [?]. Ông được xếp hàng như một nam tước và mang một đôi ủng mềm màu đen và một chiếc mũ mềm mại có thêu màu xanh lam. Ông phủ phục, trán chạm sát chiếc chiếu trải bên dưới bàn thờ. Bên cạnh ông là một thanh niên quỳ gối, và từ một bài vị có khung màu vàng và đỏ, anh ta đọc về cuộc đời Tự Đức. Người thanh niên rời đi. Quan Dương Yêm cúi lạy ba lạy nữa, và lùi lại với những bước đi lặng lẽ.

Với hy vọng lên đường về thủ đô, những người lính Việt Nam và gia đình của họ chờ đợi sự xuất hiện của một chiếc máy bay quân sự bay hàng ngày giữa Sài Gòn và Phú Bài, sân bay của Huế. Phía sau họ, một lính thủy quân lục chiến Hoa Kỳ đang sửa chữa một chiếc trực thăng.

Huế chèo thuyền trên nước, đạp xe trên cạn. Thuyền mỏng manh từ 11 làng tam bản (vạn đò) tụ tập về ngôi chợ Huế (ảnh giữa bên trái). Các mặt tiền bao quanh rộng lớn ngoài trời trên con phố thương mại chính nằm giữa bờ sông Hương và hào xanh của bức tường Đồn Mang Cá ở bên phải.

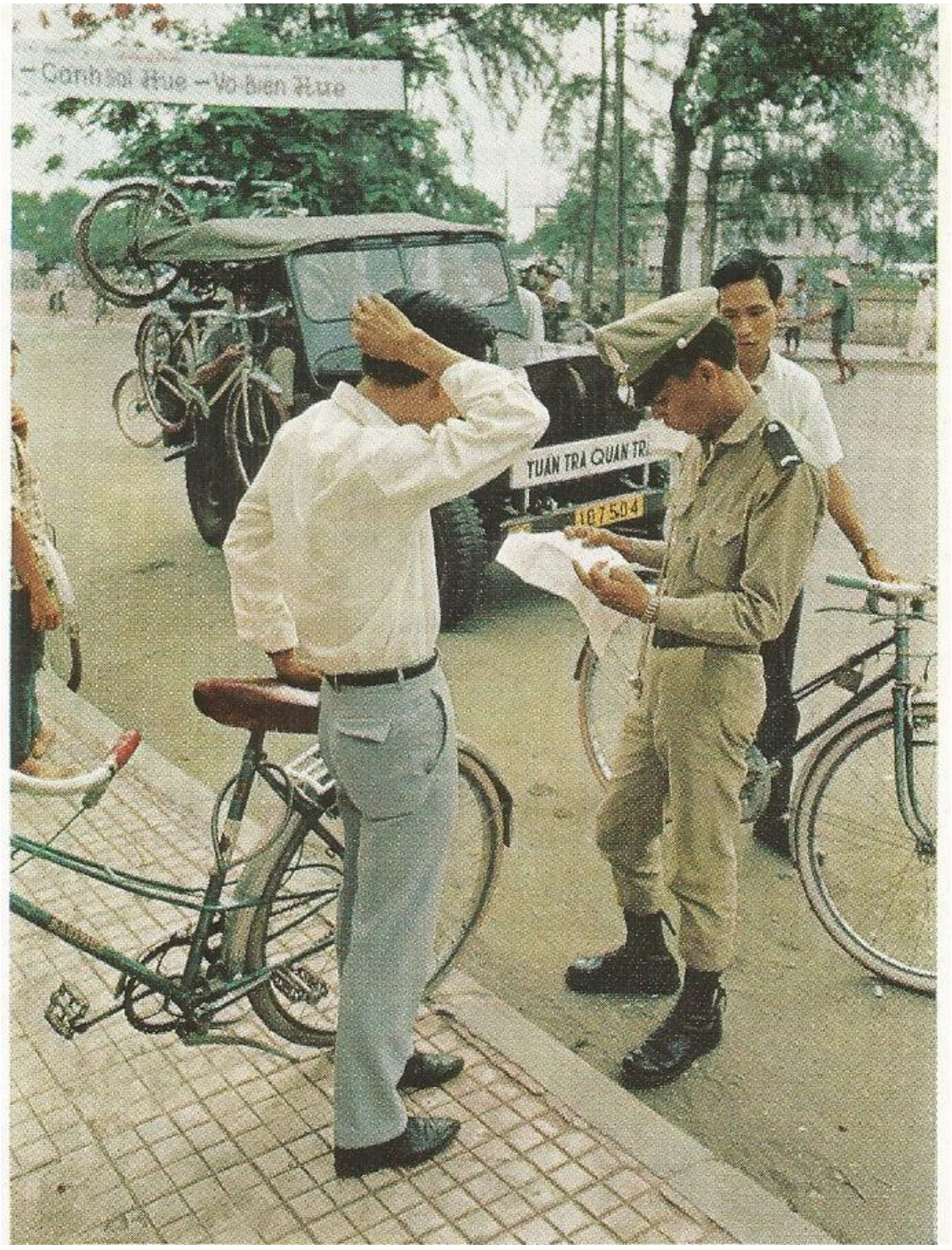

Xe đạp của những người bị nghi ngờ trốn trưng binh bị treo bên hông chiếc xe jeep của một cảnh sát đang kiểm tra giấy tờ tùy thân của những thanh niên trong độ tuổi quân dịch. Thành phố cấp phép cho 600 ô tô, 70.000 xe đạp.

Các con lợn thịt bị trói gô đi đến chợ trong phong cách này.

Các Âm Thanh Của Chiến Tranh

Làm Tiêu Tan

Trạng Thái Hòa Bình Của Ngôi Đền

Tôi cũng lùi lại, tiến vào một sân vườn nơi có những quái thú bằng đồng lóng lánh trong mưa. Hai chiếc trực thăng của Thủy quân lục chiến Hoa Kỳ bay lượn rầm rầm trên đầu. Trên khắp các hào và thành lũy của Huế phảng phất những âm thanh buồn bã của những tiếng nổ -

súng cối và súng máy ngắn nòng đang hoạt động, các sự yểm trợ cho cuộc xung đột ở một số ngôi làng gần đó.

Tôi đã lùi bước trở lại thực tế bùng nổ của đời sống ở Cộng Hòa Nam Việt Nam. * Tuy nhiên, buổi lễ bình lặng mà tôi vừa quan sát được không kém phần điển hình cho cuộc sống miền Nam Việt Nam hàng ngày so với những âm thanh bạo lực xuyên qua các bức tường thành. Trên thực tế, những gì tôi đã thấy ở ngôi miếu Thế Miếu cũng được tìm thấy trên khắp đất nước hàng trăm lần mỗi ngày - trong những khung cảnh ít hoành tráng hơn, ít lễ vật hơn nhưng lại mang ý nghĩa gia đình sâu sắc như nhau. Bạn tôi, ông Thiện đã cảnh báo tôi không được phạm sai lầm về điều đó.

“Trong ngôi nhà truyền thống Việt Nam - có nghĩa là trong bảy trên mười ngôi nhà - vị trí quan trọng nhất là bàn thờ gia tiên của gia đình”, ông đã nói với tôi. “Ở nhiều nhà, bàn thờ được đặt ở giữa nơi mà.bạn sẽ gọi là phòng khách. Bạn thấy đấy, chúng tôi tin rằng tổ tiên của chúng ta vẫn tiếp tục hiện diện giữa gia đình. Đây không chỉ đơn giản là một lời nói bề ngoài hay một sự tưởng tượng thơ mộng. Đối với chúng tôi đó là một thực tế. Tương lai, hạnh phúc của một người phụ thuộc vào việc giữ cho tinh thần của tổ tiên được sung sướng. "

Ông Thiện đã lấy bằng tiến sĩ chính trị học tại Đại học Geneva và đã từng theo học ở Anh và Mỹ.

“Tôi được đào tạo ở châu Âu và châu Mỹ,” ông ấy nói. ”Nhưng tôi được dạy dỗ bên trong những lũy tre của nhà tôi ở Huế, bởi cha mẹ, anh chị em và anh chị em họ, bởi những người giúp việc, những người chăm nuôi và những đầu bếp của chúng tôi. Họ đã truyền lại những giá trị còn khắc sâu lại trong tư tưởng và tâm hồn người Việt chúng tôi. Không có sự học hỏi nào có thể xóa bỏ những niềm tin này, bất kể chúng ta có thể đã ở nước ngoài bao lâu hay cho dù nền văn hóa và văn minh của họ có vẻ sáng chói đến đâu với chúng ta bao. Luôn luôn ghi nhớ, theo nhiều cách, chúng tôi không cảm thấy như bạn cảm nhận. "

Đối với tôi, là một người Mỹ, tầm quan trọng của các cảm nhân của Việt Nam hầu như không cần phải nhấn mạnh. Rốt cuộc, những điều này chẳng phải là chìa khóa cho hòa bình ở Việt Nam hay sao? Và chúng ta cũng như người Việt Nam, chẳng phải đều mong muốn một nền hòa bình trong danh dự hay sao?

Số binh lính của chúng tôi bị chết ở đây đã sẵn vượt quá số 4.050 người trong Cuộc Cách Mạng Hoa Kỳ. Tất cả các dấu hiệu cho thấy rằng chẳng bao lâu nữa cuộc chiến ở Việt Nam có thể liên quan trực tiếp đến nửa triệu người Mỹ vũ trang, và ngốn gần một phần năm ngân sách quốc gia của chúng tôi - với tốc độ hai tỷ đô la một tháng.

Nhịp Điệu Lặng Lẽ Thấm Nhập

Cuộc Sống ở Huế

Ở Huế, ông Thiện đã nói với tôi, một người nước ngoài có thể hiểu rõ nhất về truyền thống Việt Nam, những điều khiến người ta xúc động sâu sắc nhất.

"Tôi hy vọng bạn sẽ thích nơi này", ông nói, "Không có báo, không có ngân hàng, không có nhà máy ngoại trừ một nhà máy xi măng. Nhưng Huế có cảnh quan đẹp nhất của chúng tôi và những cô gái đẹp nhất của chúng tôi. Khi trăng tròn, bạn phải dành buổi tối đi thuyền tam bản trên sông Hương Giang ”(trang 154).

Tôi đến vào thời điểm nở rộ của các cây hoa phượng và hoa sen, khi ngày qua ngày dòng sông lấp lánh màu xanh thẳm dưới bầu trời chói chang và nhiệt kế ở gần 100 độ [độ Farenheit, ND] cho đến chập choạng tối. Sau đó, độ ẩm giảm xuống như một chiếc khăn ướt sũng nước, và những con muỗi lơ lửng như những luồng hơi nhỏ màu xám. Điều làm tôi ngạc nhiên là một thành phố lại toát ra vẻ yên bình như vậy.

Tất cả dường như bất động từ giữa trưa và ba giờ chiều. Nhưng vào những giờ ban ngày khác, mọi thứ diễn ra trong một nhịp điệu yên tĩnh: những chiếc xe đạp, với những người đàn ông mặc áo sơ mi phanh ngực và những cô gái với quần dài mượt mà mặc dưới chiếc áo dài xẻ tà gọi là *áo dài*, mái tóc đen nhánh dài chấm vai hoặc thậm chí dài đến thắt lưng; đàn ông và phụ nữ đẩy người về phía trước trên các mái chèo dài của thuyền tam bản; những người phụ nữ trong bộ đồ bà ba với những chiếc đòn gánh bằng tre trên vai, vận chuyển những chiếc thúng đựng đầy trái cây và cải xoong, vịt con và gà, các cây chổi và gạch, và hàng trăm thứ khác có thể bán được.

Tất cả Huế dường như được dẫn dắt một cách dịu dàng bởi một động mạch chính duy nhất - chậm rãi, bền bỉ, như thể cuộc sống ở đây chắc chắn sẽ tiếp diễn mãi mãi theo kiểu cách này, không bao giờ tăng tốc, không bao giờ chậm lại.

“Mùa đông cũng vậy, mưa nhiều cả ngày lẫn đêm trong ba tuần,” bạn tôi Tráng [?], một luật sư trẻ, người cùng đi với tôi với tư cách thông dịch viên, cho tôi biết. "Không gì có thể lay chuyển được những người này. Ở Việt Nam, chúng tôi nói rằng nói chung người miền Bắc, từ Hà Nội, rất linh hoạt. Người miền Nam, từ Sài Gòn, dễ nổi nóng nhưng họ không giận lâu. Nhưng những người này ở miền trung tâm, từ Huế thì sao? Bướng bỉnh! Cứng đầu! "

Thuyền đổ đầy khách ở một bến đáp gần chợ Huế. Bất cứ thứ gì trôi nổi đều làm dịch vụ đưa đón mọi người từ các làng xa xôi đến chợ hoặc đi làm trong thị trấn. Những người phụ nữ đến chợ trên vai gánh những thúng đựng thức ăn, một gánh đầy cá khô để nấu canh.

"Đả đảo Việt Cộng: Đây là cách bạn giải phóng chúng tôi?" một tấm bích chương phía sau những người phụ nữ đang bó "long nhãn: eyes of the dragon", loại trái cây như trái vải, được bày bán ở Huế. Hạt sẫm màu giống như mắt người và thịt trắng xung quanh tạo cảm hứng cho tên gọi địa phương của món ngon phương Đông được yêu thích này. Những người phụ nữ cũng bán bưởi, một món tráng miệng phổ biến.

Chắc chắn rằng ba miền đi không nói cùng một ngôn ngữ, và sự khác biệt không chỉ đơn giản là vấn đề các dấu nhận giọng. Tráng, sinh ra ở Hà Nội và hiện đang sống ở Sài Gòn, đôi khi phải tra từ điển của anh ấy.

"Hãy ví dụ một từ đơn giản 'why: tại sao,'" anh ta nói. "Ở Sài Gòn, là *cớ sao*. Ở Hà Nội, *tại sao*. ở Huế, *răng rứa*. Nhiều người miền Bắc đã vào Sài Gòn, vì vậy ở đó, cả hai từ ngữ của miền Bắc và miền Nam đều được hiểu khá rõ. Nhưng không phải ở đây!"

Cũng như vậy, Huế là biểu tượng của sự thống nhất Việt Nam. Ông cố của Tự Đức, Hoàng Đế Gia Long - người đã củng cố đất nước sau hai thế kỷ nội chiến và phân hóa chính trị - đã lập Huế trở thành kinh đô vào năm 1802, và bắt đầu xây dựng Hoàng Thành vẫn còn sừng sững cho đến ngày nay. Một nửa trong số sáu dặm vuông của thị trấn được bao bọc bởi những bức tường thành được bảo quản hoàn toàn của tòa thành khổng lồ này, có các hào nước và các pháo đài tạo thành một địa hình gần như vuông vắn. Bên trong quảng trường lớn là một vuông đất nhỏ hơn được vây kín, với các hào nước và tường thành dài gần 700 thước mỗi cạnh, được gọi là Đại Nội, (Great Interior), hay đơn giản là Hoàng Thành (xem các trang 162-3 và bản đồ, trang 152).

Bài thơ truyền đạt ít nhất 64 ý nghĩa

Giống như toàn thể Huế, Hoàng Thành là một biển cây cối. Không chỉ có các cây hoa phượng mà còn có cây ổi, mít bột (breadfruit) và quả vải, các cây đu đủ và măng cụt và lựu, cây dừa và cây hoa đại, cây đa và cây thông lá mềm. Đi qua những khẩu súng thần công bằng đồng và các tượng các quan lại bằng đá, tôi đến một ngôi đình nay là viện bảo tàng, đi lang thang giữa những đồ vật quý giá bằng đồng, sơn mài, đồ sứ và những chiếc áo choàng bằng lụa vàng mặc tại triều đình. Trên tường treo bài thơ của cha vua Tự Đức, Hoàng Đế Thiệu Trị. Chữ viết, xếp thành một vòng tròn tỏa ra tám dòng, bằng Hán tự được khảm xà cừ trên mặt gỗ sẫm màu.

“Một trong những biểu hiện tuyệt vời nhất của triết học phương Đông,” người quản thủ bảo tàng, ông Ưng Tương [?], cho hay. Bài thơ đã viết về điều gì? Ông Tương cười: “Làm sao tôi nói cho ông biết được? Nó có thể đọc được ít nhất 64 cách.”

Tôi băng qua Cầu Kim Thủy [?} (Golden Waters) vào một sân lớn, và sau đó vào Điện Thái Hòa (Perfect Peace). Trên một bục cao lấp lánh ngai vàng đỏ, khảm gương,. "Ông thấy đấy, các mảnh gương xua đuổi những ma quỷ," ông Tráng nói.

Vòng vây trong cùng của Hoàng Thành, Tử Cấm Thành (Forbidden City), từng được dành riêng cho gia đình trực tiếp của hoàng đế. Trước đây, những người vào khu vực này mà không được phép của vị quan cai quản đều bị xử tử. Tôi và Tráng có giấy thông hành do ông Nguyễn Văn Diệp, Chánh văn phòng Sở Du lịch Huế ký.

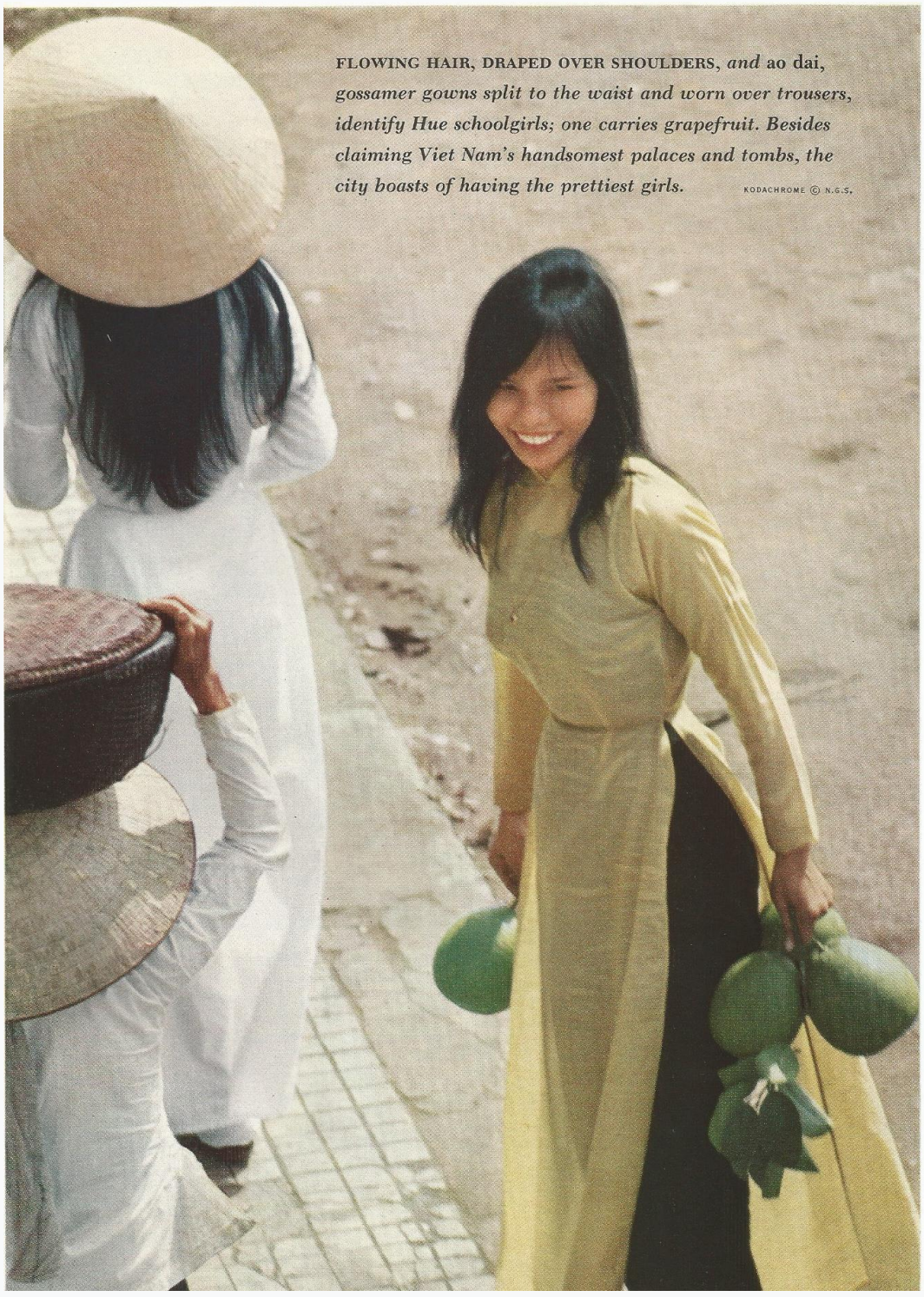

MÁI TÓC MƯỢT MÀ, PHỦ XUỐNG ĐÔI VAI, và *áo dài*, các chiếc áo choàng vải mỏng, xẻ tà đến ngang lưng và mặc ngoài quần tây, giúp nhận dạng các nữ sinh Huế; một thiếu nữ xách một chùm bưởi. Bên cạnh việc khẳng định những cung điện và lăng tẩm đẹp nhất Việt Nam, thành phố này còn tự hào có những cô gái xinh đẹp nhất.

Hầu hết tòa nhà đã bị phá hủy cách đây hai mươi năm, trong chiến tranh chống Pháp, và tại vị trí của các căn buồng riêng của hoàng đế, bây giờ trải dài một cánh đồng được cày lên. Một người làm vườn đang bón phân nó, để trồng hoa loa kèn trắng.

Trở lại khu sân lớn, Đoàn Ca Múa Hoàng Gia Imperial Ballet đã sẵn sàng. Đối với buổi biểu diễn đặc biệt này, tôi đã được sự chấp thuận của Hội đồng Hoàng tộc và của Trung tá Phan Văn Khoa, thị trưởng thành phố Huế. Trung tá Khoa cũng là tỉnh trưởng, đại diện cho chính quyền Sài Gòn, đã ủng hộ đoàn ca múa này vì văn hóa Việt Nam.

"Chúng tôi tuyển chọn họ vì giọng nói, ngoại hình và trí thông minh." Cô giáo Hồ Thị Huệ cho biết. "Họ bắt đầu từ 15 tuổi và trình diễn trong vài năm. Các nam thanh niên bị trưng binh cho nghĩa vụ quân sự ở tuổi 20, còn các cô gái kết hôn ở cuối tuổi vị thành niên."

Năm nhạc công mặc áo lam sáng bóng, ở đây gọi là “màu lam Huế”, chơi trống và một loại kèn gọi là *kèn bầu*, nhạc trưởng đánh vào một chiếc chiêng bằng đồng nhỏ xíu, 20 cô gái và 6 chàng trai vừa hát vừa múa. Họ mặc những chiếc áo lụa và đội các chiếc mũ phủ kín bằng các vạt vải đến mức tôi không thể phân biệt các cô gái với các chàng trai. Họ xếp thành một đội hình chóp ba tầng, một số đứng trên vai những người khác.

Thật mê hoặc, nhưng tôi khó có thể nhìn thẳng, vì hơi nóng. Làm thế nào có bất kỳ ai lại có thể tràn đầy năng lượng trong những bộ quần áo nóng bỏng đó?

Cô giáo huấn luyện nói: "Bạn có thể làm quen với bất kỳ điều gì".

Tôi dừng lại ở văn phòng của Hội đồng Hoàng Tộc để bày tỏ lời cảm ơn. Có bao nhiêu thành viên hoàng tộc còn sống hiện nay? “Khoảng một trăm ngàn người”, Công chúa Lương Linh cho hay. Không thể tin được, nhưng là sự thật -- hội đồng có một cuốn sổ chứa đựng tất cả các tên họ. Tất nhiên, nhiều người là họ hàng xa. Rốt cuộc, một hoàng tử cách đây một thế kỷ đã sinh sản 72 đứa con.

Hoa Sen Mang Ý Nghĩa Sự Thanh Khiết -

và Tiền Mặt

Các ao, các đường hào của Hoàng Thành ngập tràn cây sen, và tôi thấy hoa sen trong các bình hoa, lá sen trong trà, hạt sen trong cơm. Anh Tráng nói: “Một biểu tượng của Huế, một biểu tượng của sự thuần khiết,“ Nó mọc lên từ bùn, nhưng lại có mùi rất thơm; nó có nghĩa là một người tốt sẽ không bị khuất phục trước ảnh hưởng xấu ”.

Vẻ ngoài, giọng nói và trí thông minh đã giúp người đẹp này đóng một vai trong đoàn múa ba lê Huế. Thiếu niên tham gia đoàn vũ ở tuổi 16. Thiếu nữ tiếp tục cho đến khi kết hôn; con trai cho đến khi nhập ngũ năm 20 tuổi.

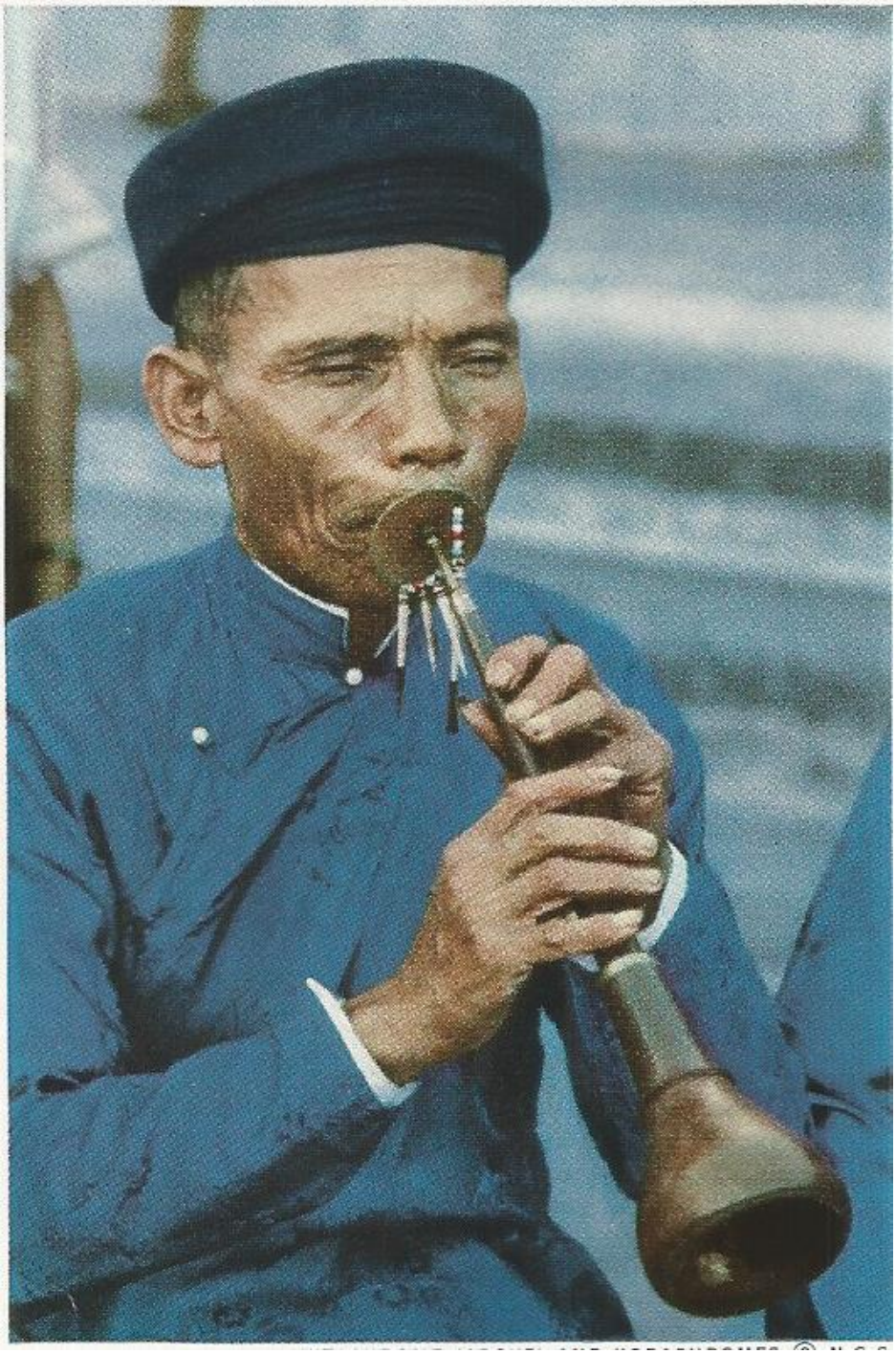

Đắm mình trong giai điệu, một người chơi *kèn bầu* đệm nhạc cho Đoàn Ca Vũ Hoàng Gia (xem ảnh đối diện [trong nguyên bản, ND]). Mặc áo "màu lam Huế", ông sử dụng âm giai ngũ cung -- giống như phần lớn văn hóa Việt Nam -- vốn được vay mượn tấn từ Trung Quốc hàng thế kỷ trước. Những thiếu niên mang y phục lộng lẫy, sống trong Hoàng Thành, duy trì sự tồn tại của những nghệ thuật thời các triều đại.

Đoàn Ca Múa Hoàng Gia

Ông Nguyễn Rô, Phó tỉnh trưởng phụ trách hành chính và tài chính tỉnh cho biết: “Cây sen mang lại một phần hai mươi tổng thu nhập của thành phố. "Từng chút nước được thành phố chuyển cho một nhà được đặc nhượng quyền là người bán hạt sen, hoa sen và cá sống trong đó."

Các thư ký trao cho ông Rô những tập tài liệu có nhiều hình ảnh hơn. Huế được chia thành ba quận, 21 thôn (ấp) và 11 làng thuyền tam bản (vạn đò). Có 200 con bò trong thị trấn và khoảng 600 ô tô, cộng với 70.000 xe đạp. Các nghệ nhân làm việc tại nhà với tre đã tạo ra 120.000 chiếc túi đan mỗi năm và 200.000 chiếc nón lá.

Ông Rô cho biết: “Sản lượng nón lớn nhất ở Việt Nam. các chiếc nón có phẩm chất tốt nhật Cầm một chiếc nón soi qua ánh mặt trời, và bạn có thể đọc thấy một bài thơ viết trên giấy được kẹp ở giữa hai lớp lá tre của chiếc nón”

Tràn ngập như hoa sen là những tấm bình phong cách hầu hết các cánh cửa vài bộ Anh (feet); các bức bình phong bằng tre đan hoặc bằng bê tông, một số được trang trí bằng hình sư tử ghép từ các mảnh sứ vụn nhiều màu sắc. Một số là hàng rào, được cắt tỉa gọn gàng, hoặc chỉ đơn giản là mảnh vải treo trong làn gió nhẹ. Tất cả đều có cùng một mục đích - để ngăn chặn những ma quỷ thẳng đường tiến tới.

Ông Tráng nói: "Ông có thấy dãy núi rất vuông vức tự bản thân nó, cách đây hai dặm? Tên của nó là Ngự Bình, bức Bình Phong của Hoàng đế. Nó chặn giữ ma quỷ bên ngoài Hoàng Thành."

Trên các sườn núi Ngự Bình, và xung quanh Huế, mọc lên hàng ngàn ngôi mộ nằm rải rác giữa ruộng lúa và các khu vườn đằng sau, ven các con đường, các dòng suối và các kênh rạch: Một số chỉ là những gò đất, một số là những công trình trang trí công phu. Tìm đúng chỗ cho ngôi mộ của một người cũng là một bổn phận đáng kính sợ như sự thờ phụng tổ tiên. Vì nếu mộ của một người không được đặt ở vị trí thuận lợi, hôn nhân của con gái ông ta không thể ích vượng và con trai ông ta chắc chắn sẽ bị hủy hoại. .

Giúp mọi người chọn những ngôi đất tốt là nhiệm vụ của những người như ông Nguyễn Hạnh [?]. Ông 73 tuổi, mặc áo màu lam Huế, và khi chúng tôi rảo bước đến gần Ngự Bình, ông dừng lại ở một ngôi mộ tại một khu trồng sắn. Nó được bao bọc bởi một bức tường cao đến thắt lưng với những bông hoa sen bằng đá ở trên cùng.

Ông Hạnh nói: “Họ Nguyễn Khoa, một thế đất tuyệt vời. Các con trai của vợ chồng ông này đều vươn lên các chức vụ cao cấp”.

Chúng tôi đi ngang qua một ngôi mộ được tô điểm phức tạp hơn rất nhiều được kèm hai bên sườn là những con phượng hoàng bằng đá cao mười bộ Anh (feet).

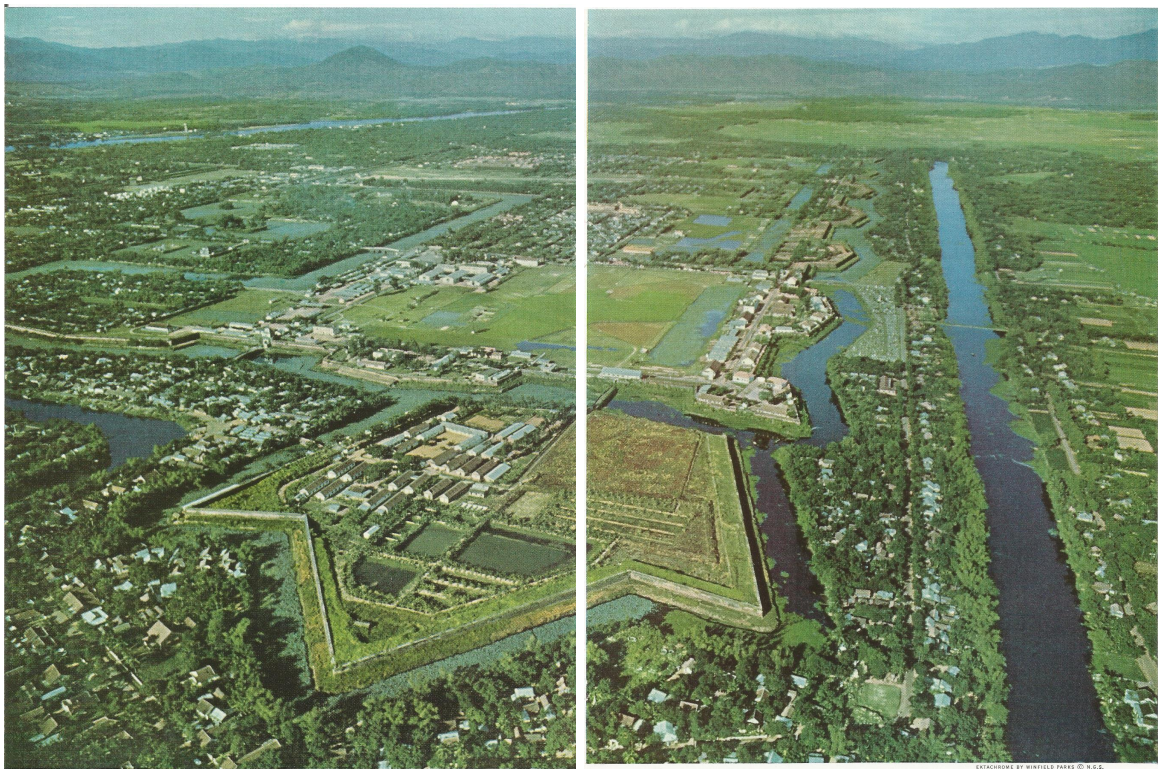

Một con kênh chạy song song với các tường thành của pháo đài cung cấp cho nước cho các mương hào. Ở phía trước, các doanh trại và vườn rau giờ đã lấp đầy một thành lũy hình bán nguyệt, một cứ điểm bên ngoài pháo đài chính (bản đồ phía trên, trang 152). Theo hướng nhìn về phía Tây Nam này, Sông Hương xa xôi chảy ra từ Rặng An Nam (Annam Cordillera), một xương sống phân chia vùng đất thấp của Việt Nam và Lào.

Ông Hạnh nói: “Nơi đây chôn một vị quan lớn. "Tất cả những đứa con của ông ấy đều gặp cảnh đau buồn. Chính ngọn đồi phía sau ngôi mộ đó, rất tệ."

Rất ít ngôi mộ được chăm sóc cẩn thận. Nhiều ngôi mộ trông rất bừa bộn.

“Điều đó không quan trọng,” ông Hạnh nói “Vị trí thì quan trọng, hài hòa với các lực thiên nhiên.

Và ông ấy chỉ ra những dấu hiệu của những lực xung quanh chúng tôi, đến những đặc điểm tự nhiên mà ông ấy gọi là con rết, con rắn quấn mình quanh quả trứng, con rắn đang lắng nghe, cô gái đang cầm hoa. Tôi không thể nhìn thấy chúng.

"Nó đòi hỏi nhiều kinh nghiệm," ông Tráng nói, "nhiều trí tuệ."

Ông Hạnh giải thích rằng những địa thế khác nhau là tốt nhất cho những người khác nhau. Ông ấy hỏi tuổi tôi và nói: "À, sinh năm Con Trâu (Sửu). Con khỉ tốt cho ông. Hay con gà. Con trâu hợp với con khỉ và con gà. "

Gần chúng tôi, ông Hạnh cho biết, là biểu hiện của những quyền lực sâu xa nhất: con bạch hổ (hổ trắng) - nguyên lý âm, tiêu cực, đe dọa; và con thanh long (rồng xanh) - nguyên lý dương, tích cực, nhân từ. Những lực này gặp nhau trong sự cân bằng hài hòa tại Hoàng Thành, chính xác nơi ngai vàng được dựng lên, cách đây hai dặm rưỡi. Đó là lý do tại sao ngai vàng đã được đặt ở đó.

Tôi đã mời ông Hạnh vào phòng của tôi, và anh nhìn ra con sông, đường xá và chiếc cầu qua cửa sổ.

"Không phải là một chỗ tốt," ông nói. "Nhưng không đủ tệ để ông phải di chuyển. Tôi đề nghị ông nên di chuyển chiếc giường của mình."

Từ trong túi, ông lấy ra một chiếc la bàn. Sau đó ông ta muốn có một đoạn dây. Với những thứ này, ông ấy điều chỉnh chiếc giường theo trục bắc nam, sao cho nó hướng theo đường chéo của căn phòng.

"Bàn chân của ông nên hướng về phía nam, vì vậy ông phải chuyển chiếc gối từ đầu xuống chân giường."

Tôi cảm ơn ông Hạnh bằng những món quà thích hợp - một gói trà và cho các cháu ông, một ít tiền trong một phong bì đỏ, vì màu đỏ tượng trưng cho sự may mắn. Đêm đó tôi ngủ ngon hơn nhiều, rõ ràng là hòa hợp hơn với các thế lực tự nhiên. Việc di chuyển giường ra khỏi góc phòng - và đầu tôi vào điểm giữa căn phòng - đã mang lại cho tôi toàn bộ lợi ích của hệ thống thông gió thổi qua.

Ở khắp mọi nơi tại Huế, tôi thấy mình được bao quanh bởi những nơi thờ cúng, bởi những ngôi đền, ngôi chùa và nhà thờ lác đác, bởi những bàn thờ trước nhà và thực tế bên trong tất cả những ngôi nhà và các nơi kinh doanh.

Tôn giáo của người dân là gì? Một người Việt đáng kính nói với tôi: "Chúng tôi có 30.000 người Công giáo La Mã ở Huế Và phần còn lại, khối đa số lớn lao, họ có phải là Phật tử không? Hãy hỏi họ, và hầu hết sẽ trả lời là có. Nhưng không đơn giản đâu; đó là một vấn đề tế nhị."

Nó không thể được giải thích?

Không bao giờ được bắn, các súng thần công mang lại sự bảo vệ biểu trưng cho cung điện và vương quốc. Một sinh viên đại học và các đứa trẻ đùa nghịch thích ứng các khẩu pháo dài 17 bộ Anh (feet) cho các sự sử dụng khác. Cách đây một thế kỷ rưỡi, vua Gia Long đã ra lệnh đúc chín vũ khí nghi lễ bằng đồng tịch thu từ các đối thủ mà ông đã đánh bại trong cuộc đấu tranh thống nhất đất nước.

"Thực tế là hầu hết người Việt Nam, những người được giáo dục tốt nhất cũng như những người thất học, đều tin chính xác những gì mà các vị hoàng đế đã tin tưởng. Họ tin vào đạo lý được truyền bá bởi Khổng Tử. Họ kính phục một thứ Phật giáo mơ hồ. Trên hết, họ cúi đầu trước các thần linh - - trước linh hồn của tổ tiên họ và của nhiều người khác: trước linh hồn của những vĩ nhân trong lịch sử; trước vị thần của bầu trời và của các cánh đồng, của cây cối và động vật; trước các vị thần thiện và ác và các vị thần biến đổi ở giữa hai cực này.

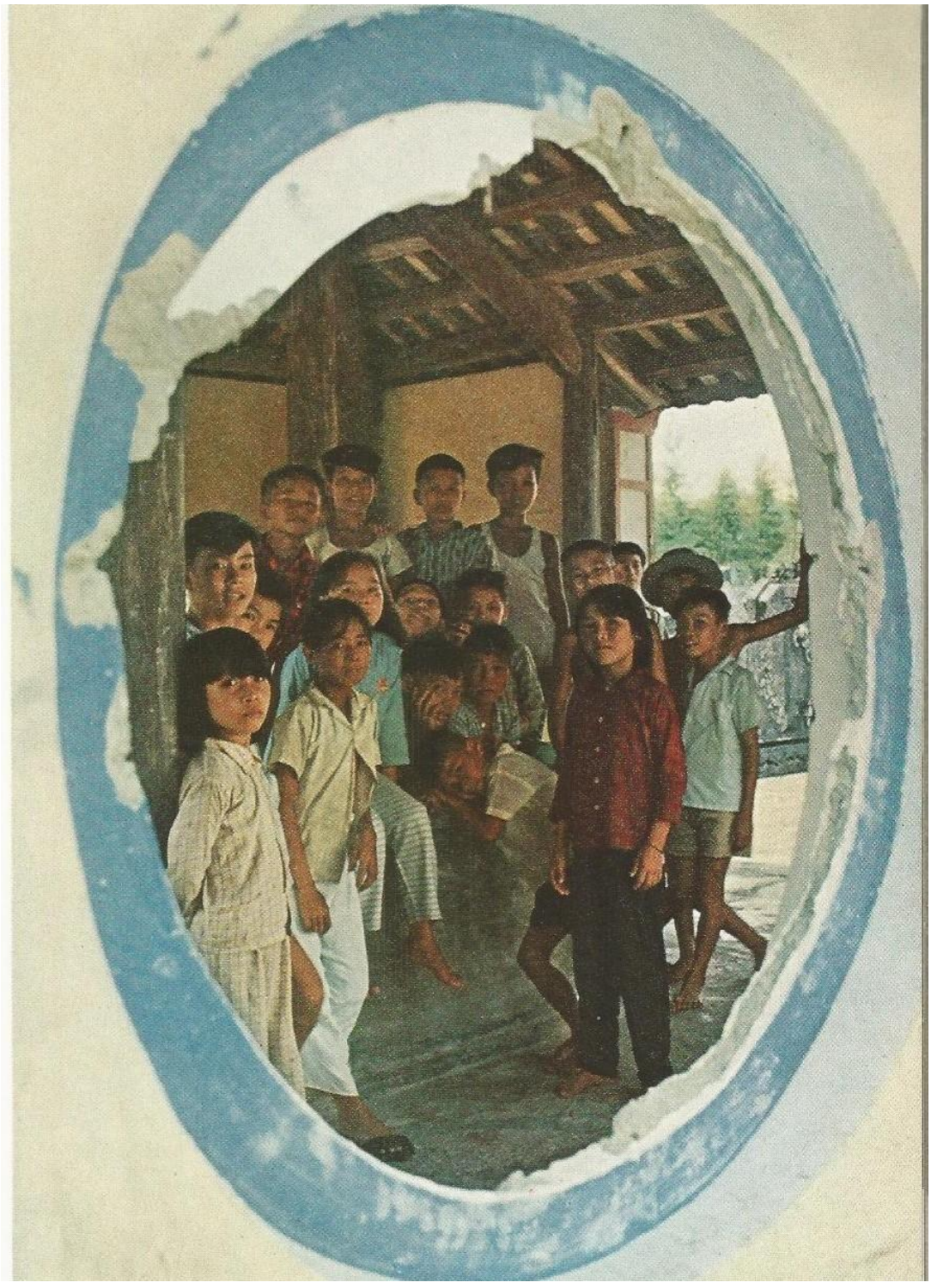

Lỗ hổng trên tường bộc lộ cho du khách thấy mộ của một vị hoàng đế ở ven đô Huế. Bị tàn phá bởi chiến tranh, tòa nhà tôn vinh vua Đức Dục xấu số, người đã cai trị chỉ trong ba ngày vào năm 1883 và dành phần đời còn lại của mình trong tù. Hài cốt của ông được đặt trong một gò đất bên ngoài.

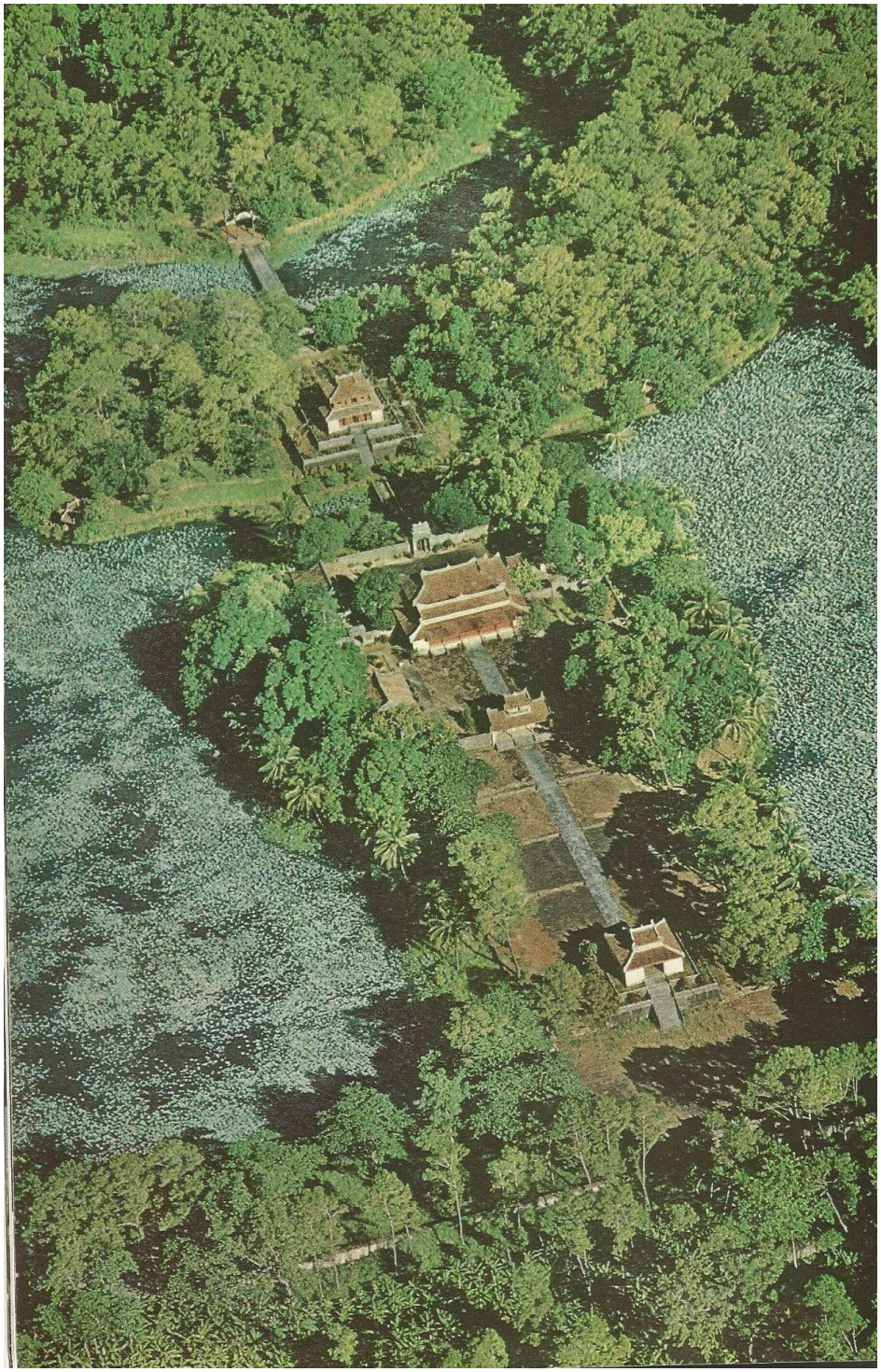

Nằm giữa một hồ nước được tô điểm bằng những bông hoa sen, lăng mộ uy nghi của Hoàng đế Minh Mạng, được hoàn thành vào năm 1843, là sự hài hòa giữa nghệ thuật của con người và thiên nhiên. Du khách đến đây và các lăng mộ khác cách Huế vài dặm vài dặm có nguy cơ bị phục kích bởi bởi Việt Cộng

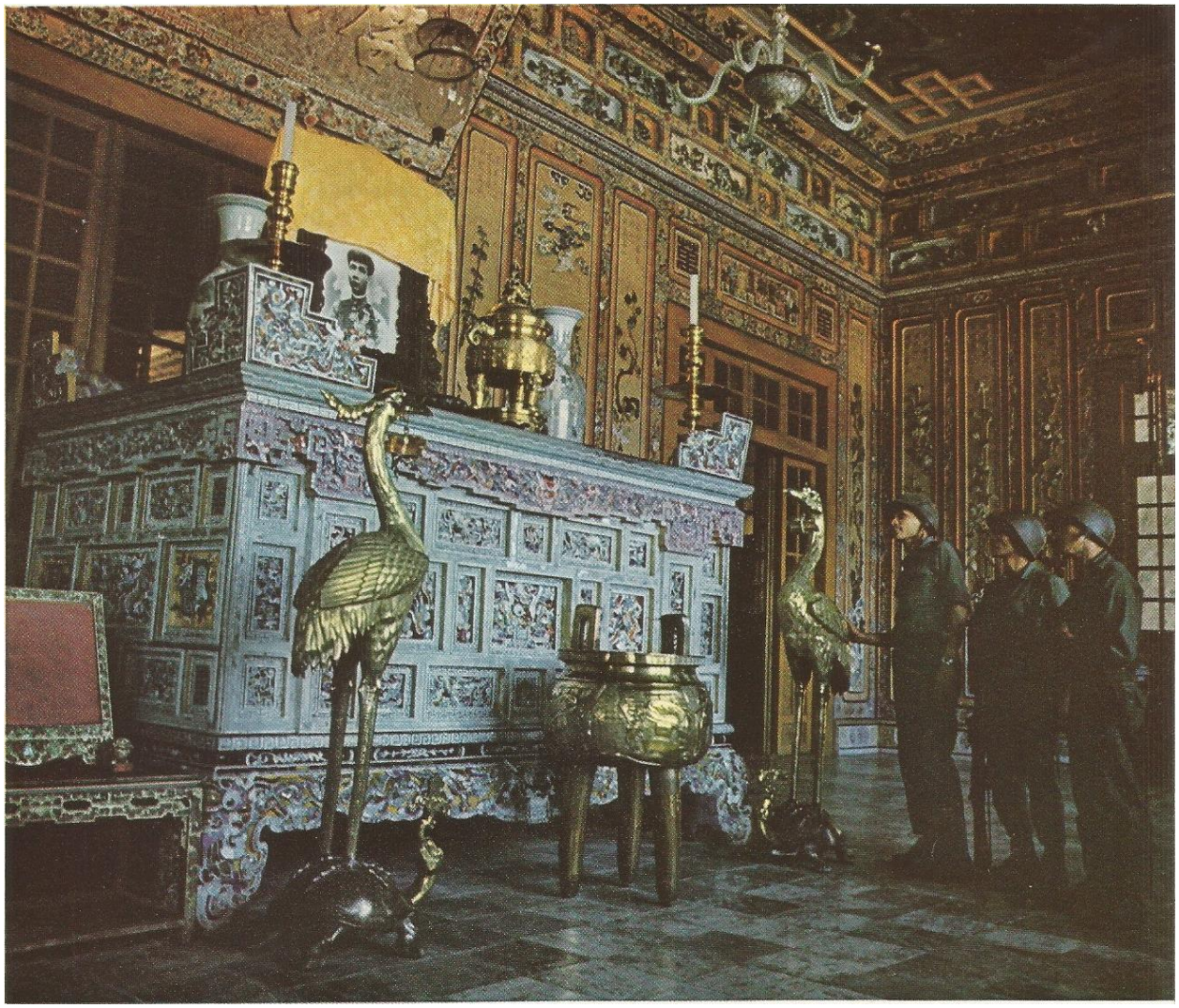

Bàn thờ được trang trí công phu gây sự kính nể nơi các binh lính trong lăng Khải Định, người đã bắt đầu xây dựng di tích đồ sộ gần Huế 5 năm trước khi ông mất vào năm 1925. Hạc đồng đứng trên mình rùa biểu thị tuổi thọ và sự cần mẫn; chiếc đỉnh tưởng niệm thời trị vì của hoàng đế.

"Trong những vấn đề quan trọng nhất của nhà nước, và trong cuộc sống cá nhân của họ, họ tham khảo ý kiến của các người lên đồng, các thầy pháp và các nhà chiêm tinh - để tìm hiểu những gì nên làm, khi nào nên làm và khi nào không. Tất cả những điều đó, bạn thấy đấy, là cách của người Việt. Nếu bạn thích, bạn cứ gọi là đạo Việt Nam ".

Ngọn lửa mê hoặc của bó hương bốc cháy liếm mặt người lên đồng. Gia đình và bạn bè của một cô gái ốm yếu theo dõi khi người phụ nữ tìm cách giao tiếp với các thần linh mà bà ta tin rằng có thể kê đơn thuốc chữa bệnh. Ngay cả những người Việt Nam được đào tạo ở phương Tây cũng hiếm khi đưa ra các quyết định quan trọng mà không tham khảo ý kiến của một người lên đồng, một nhà chiêm tinh học hoặc một nhà phong thủy học, những người dự đoán vận may từ các hình thể hình học. Ba trong số bốn cư dân Huế là Phật tử, những người khác theo đạo Thiên chúa; nhưng hầu hết cũng theo Khổng học và cúi đầu trước linh hồn của tổ tiên, các anh hùng dân tộc, thiên nhiên, và vị thần thiện và ác.

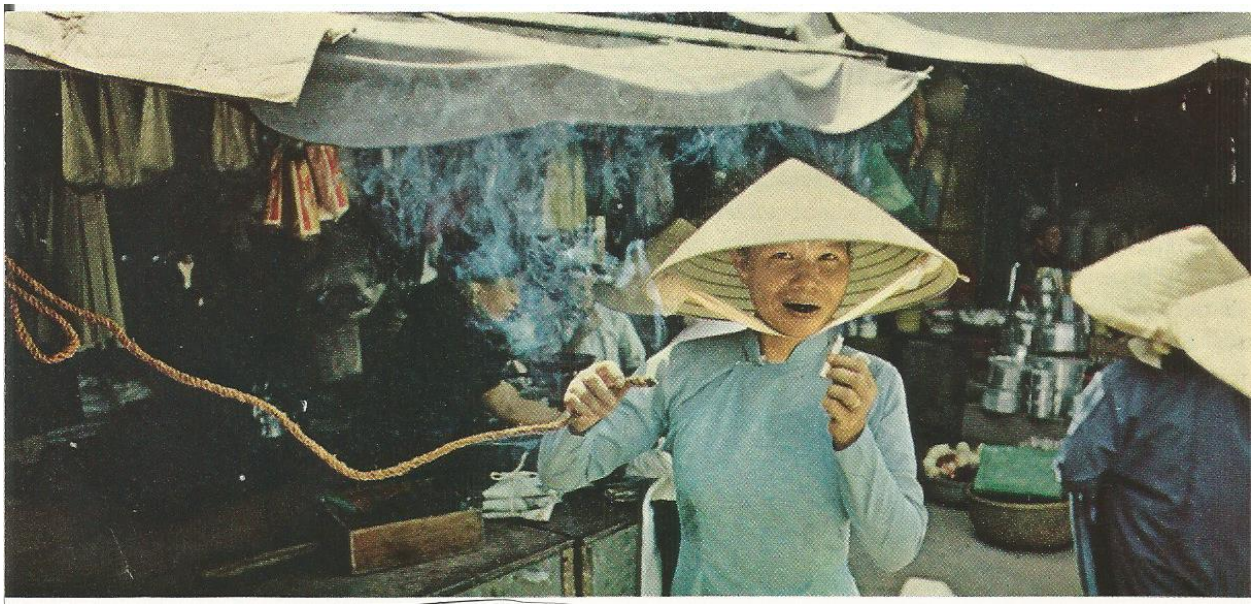

Bật lửa muôn năm, sợi dây mồi lửa cháy âm ỉ đốt giúp điếu thuốc cuốn tay của một khách quen thuộc của quầy thuốc lá.

Hãy cẩn thận những ngày không tốt

Ông Tráng có nói rằng các ngày 5, 14 và 23 trong tháng âm lịch là những ngày xấu, rằng đây là những ngày mà người ta tốt nhất nên nằm yên và không làm gì khác thường. Thực như thế, vào ngày 14, những người bạn hứa đưa tôi đi biển ở Thuận An năn nỉ xin dời lại. Dù thế tôi vẫn đi, lái xe qua những cánh đồng lúa, đi bộ một dặm qua một con đường đê nóng bỏng để đến một chiếc phà, và lê bước trên một con đê khác băng qua một bãi cát nóng bỏng để cuối cùng trôi nổi ở Biển Đông ấm áp.

Tại một quầy giải khát, tôi cắn một miếng mực khô, và trong một thời gian dài, nó không thể nhai được nữa. Nó tiếp tục nở lớn trong miệng tôi, và cuối cùng khi tôi nuốt nó xuống, nó lại không đồng ý với tôi ‘Tôi bơi thêm một lần nữa và bị sóng vỗ vào người. Tôi trườn lên khỏi mặt nước và phát hiện ra rằng ai đó đã lấy mất chiếc đồng hồ và con dao bỏ túi của tôi. Điều đó đã xảy ra. Về lại Huế, khôn ngoan hơn với sự cháy nắng,, tôi yêu cầu ông Tráng hủy chuyến đò bằng thuyền tam bản đã đặt cho tối hôm đó.

Ông Tráng phản đối: "Hãy vui mừng vì những chuyện không quan trọng này đã xảy ra. Điều này có nghĩa ông không cần lo sợ sự việc nghiêm trọng nào nữa. Cứ đi đò."

Ba nhạc sĩ và ba cô ca sĩ cùng lướt với chúng tôi trên Sông Hương (River of Perfumes). Đi kèm theo là một phụ nữ phục vụ ẩm thực, và tất cả chúng tôi đã ăn cháo Trung Quốc. Sau đó, trời đã tối. Người nhạc sĩ bắt đầu đàn và các cô gái cất tiếng hát, khiến tôi nhớ đến bản nhạc được miêu tả bởi Nguyễn Du, nhà thơ vĩ đại nhất từng đến Huế., "Người ta sẽ nghĩ rằng nước đang chảy (lưu thủy), và mây đang trôi (hành vân) theo dòng chảy của các nốt nhạc. "

Đây là những bài hát sầu cảm. Về những nỗi đau của tình yêu; về vẻ đẹp của dòng sông và những đêm trăng rằm; về thần tượng quen thuộc của miền Trung Việt Nam, về người anh hùng chiến đấu cho chính nghĩa nhưng không thành công. "Đẹp làm sao," ông Tráng thở dài, "như tiếng hót của loài chim vừa lạc lối".

Tôi trở nên u sầu hơn theo từng giây phút cho đến khi mặt trăng - vầng trăng tròn nổi tiếng của Huế - cuối cùng vắt qua những đám mây, mờ nhạt và xa xăm. Nỗi sầu muộn của tôi tan biến. Vết cháy nắng của tôi đã dịu bớt. Đó là một kết thúc dịu dàng của một ngày không lành.

Chao ôi, sự yên bình của Huế, êm dịu như làn gió thoảng qua những rặng thông của Hoàng thành, sao mà nó lại có thể giả dối được! Trong sự đổ nát của một tòa nhà lớn bằng gạch và bê tông, tôi giữ thăng bằng trên đống gạch vụn cháy đen và những mảnh kính lởm chởm. Đây từng là Trung Tâm Văn Hóa Hoa Kỳ. Tôi sững sờ, như thể một trong những mảnh thủy tinh đó đã đâm vào bụng tôi.

"Chúng tôi đã có 10.000 cuốn sách," Albert Ball của Sở Thông Tin Hoa Kỳ cho biết. "Hàng nghìn người đã mượn chúng và đến xem các bài giảng và chiếu phim của chúng tôi. Chúng tôi có những tạp chí y khoa tốt nhất ..."

Ball nhặt lên một bức ảnh nhòe nhoẹt của Tổng thống Kennedy.

"Chúng tôi nỗ lực rất nhiều ở Huế vì đây là thánh địa của nền văn minh Việt Nam. Chúng tôi nghĩ rằng nếu có thể giúp đỡ các sinh viên đại học, chúng tôi sẽ củng cố vai trò lãnh đạo đất nước - giúp nó đạt được một cảm thức về sự định hướng, về sự cùng nhau hợp sức. Nhưng Huế còn là nơi của những mánh khóe, những âm mưu và những phản âm mưu, và sự bất tin tưởng lẫn nhau ".

Trung tâm này đã trở thành nạn nhân sau cuộc nổi dậy gần đây ở miền trung Việt Nam. Các nhà sư Phật giáo, tuyên xưng một chủ nghĩa dân tộc Việt Nam của riêng họ, diễu hành thách thức chính quyền ở Sài Gòn. Những người lính Việt Nam đứng im bên cạnh trong khi các sinh viên cầm súng lục và lựu đạn đòi hỏi rằng Hoa Kỳ ngừng hỗ trợ chính phủ đó. Khi Tổng thống Johnson từ chối can thiệp vào chuyện nội bộ Việt Nam này, các sinh viên đã tìm cách gây áp lực với Tổng thống bằng cách lục soát Trung Tâm Văn Hóa Hoa Kỳ.

Ball nói: “Tôi không đổ lỗi cho người dân Huế. "Đây là công việc của một vài người. Một số người trong số họ đã từng đến nhà tôi, nhưng đó cũng là người Việt Nam điển hình. Các mối quan hệ cá nhân chẳng có nghĩa lý gì đối với họ khi họ đấu tranh cho một nguyên lý."

Đối với một số người, cuộc sống của chính họ cũng không có ý nghĩa gì. Trong một ngôi chùa Phật giáo bên trong Hoàng thành, trên một bàn thờ nhỏ chất đầy hương và hoa quả, tôi nhìn thấy bức ảnh của một nữ sinh trung học. Cô ấy tên là Nguyễn Thị Vân, và trước cổng chùa này, vào lúc cao điểm của cuộc nổi loạn, cô ấy đã đổ hai lít xăng lên người rồi tự thiêu.

"Nhiều người muốn làm điều này nhưng chúng tôi đã ngăn họ lại", một nhà sư nói với tôi. "Chúng tôi cũng cố gắng ngăn cô ấy lại, nhưng cô ấy đã chết mất."

Bên ngoài, trong sân chùa, mảnh áo choàng trắng của cô cháy thành than.

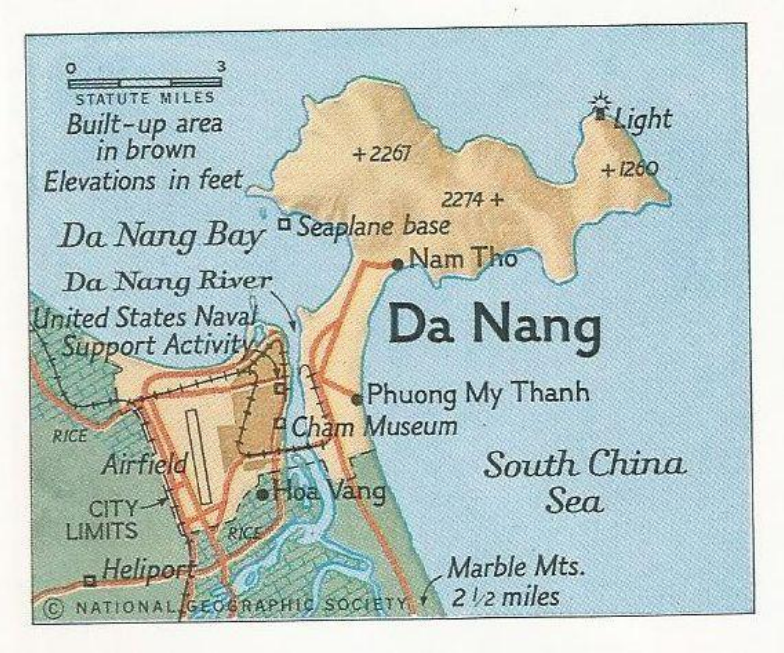

Nép gấp khuỷu tay trên một vịnh của Biển Đông, Đà Nẵng bốc dỡ gần 200.000 tấn hàng tháng cho cuộc chiến chống Cộng sản. Bến tàu và nhà kho nằm dọc sông Đà Nẵng, giữa trung tâm thành phố cũ (ảnh dưới). Xe tải chạy ầm ầm lên giữa các lều, các bồn xăng dầu và các kho đạn dược. Một sân bay rộn ràng bởi tiếng rú đinh tai của các phản lực cơ và tiếng bắn tung tóe của các máy bay chấm định pháo binh. Với gần một phần tư triệu người Việt Nam, Đà Nẵng chỉ đứng sau Sài Gòn.

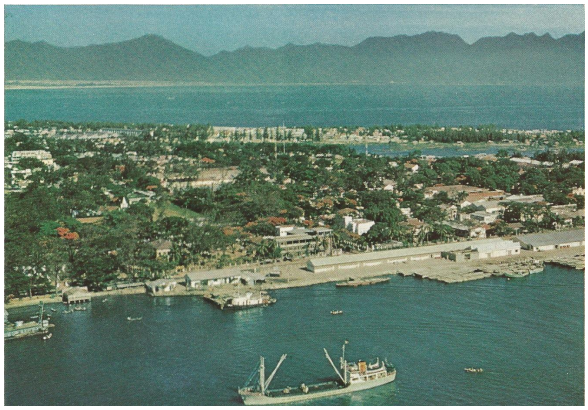

Nép mình gấp khuỷu tay trên một vịnh của Biển Đông, Đà Nẵng bốc dỡ gần 200.000 tấn hàng tháng cho cuộc chiến chống Cộng sản. Bến tàu và nhà kho nằm dọc sông Đà Nẵng, giữa trung tâm thành phố cũ (ảnh dưới). Xe tải chạy ầm ầm lên giữa các lều, các bồn xăng dầu và các kho đạn dược. Một sân bay rộn ràng bởi tiếng rú đinh tai của các phản lực cơ và tiếng bắn tung tóe của các máy bay chấm định pháo binh. Với gần một phần tư triệu người Việt Nam, Đà Nẵng chỉ đứng sau Sài Gòn

Không có an toàn

tại tổng hành dinh kiên cố

Nhiều hơn và nhiều hơn nữa, cũng thế.,Huế nằm dưới bóng che của những du kích quân Việt Cộng tàn ác.

Một viên chức Hoa Kỳ được cử từ Hoa Thịnh Đốn đến để phân tích các chiến thuật của Việt Cộng cho biết: “Họ đặt mìn các đường xá và giật nổ tung các cây cầu. "Họ truy lùng trụ sở chính phủ kiên cố, nơi các quan chức tìm kiếm sự an toàn vào ban đêm. Họ muốn cho người dân thấy rằng các quan chức không an toàn ở bất cứ đâu, rằng chính phủ không thể bảo vệ người dân."

Tuần trước, cách ranh giới thành phố 300 thước, hai toán VC với súng máy và thuốc nổ bằng chất plastic đã lao qua lính canh của một ấp lúc hai giờ sáng. Giờ đây dưới ánh mặt trời, những đổ nát nằm ngổn ngang trong sự hùng biện lặng câm. Có 12 thường dân đã chết, trong số đó có trưởng ấp.

Một cậu bé đội mũ sắt vẫn giương đôi mắt nâu to tròn của mình nhìn tôi. ‘Đây là Xi, con trai của trưởng ấp (trang 176 [trong nguyên bản, ND]). Cậu bé đưa tôi đến nhà cậu. Mẹ và các chị cậu ngồi im lặng. Ông nội cậu nói: "Bố của Xi là đứa con trai duy nhất của tôi" Ông già đã khóc.

Khi tôi rời đi, cậu bé Xi đã theo sau trong một lúc. Tôi nghĩ đôi mắt to, màu nâu của cậu bé sẽ theo tôi đến hết cuộc đời.

Theo sau cuộc nổi dậy ở miền Trung Việt Nam, chính quyền Sài Gòn đã áp đặt những thay đổi mạnh mẽ. Trung Tướng Nguyễn Chánh Thi, người quản trị hành chính và tư lệnh quân đội vùng này, người đã bày tỏ cảm tình với các tu sĩ và sinh viên Phật giáo bất mãn, hiện đang sống lưu vong tại Hoa Kỳ. Và rất nhiều văn phòng chính phủ di chuyển khỏi Huế - 50 dặm về phía đông nam, đến Đà Nẵng. hải cảng lớn từ lâu của vùng này. Khi tôi đến đó, tôi thấy một trung tâm thương mại nhộn nhịp và một căn cứ quân sự của Mỹ ngày càng mở rộng (xem hình ở các trang trước [trong nguyên bản, ND]).

Nhiều quan chức đã rời Huế với nhiều cảm xúc lẫn lộn, trong đó có ông Lê Khắc Hy, một thẩm phán quan trọng. "Huế tốt hơn cho tâm hồn", ông nói với tôi. "Vào một ngày chủ nhật, khi tôi ngồi giữa các ngôi mộ, tôi cảm thấy như một siêu nhân, bình tĩnh và sáng suốt và không lo lắng. Đà Nẵng thì tốt hơn cho cơ thể. Thời tiết mát mẻ hơn một chút, tốt hơn cho bệnh thấp khớp của tôi.”

Chờ đợi không vận vào trận chiến, Thủy quân lục chiến Hoa Kỳ túc trực tại Đà Nẵng, tổng hành dinh của lực lượng Thủy quân lục chiến tại Việt Nam. Họ tham gia "Chiến dịch Hastings", tấn công một sư đoàn Bắc Việt xâm nhập Khu phi quân sự giữa Bắc và Nam. Mỗi thành viên của trung đội súng cối này mang theo 50 cân Anh (pound) thiết bị. Lính bộ binh thủy quân lục chiến mang những gánh nặng như vậy trong cái nóng nhiệt đới xuyên qua các đầm lầy và núi rừng chằng chịt gọi đùa mình là "những kẻ càu nhàu: grunts".

Thơ Lẩn Trốn Mất Tại Một Đà Nẵng Hỗn Độn

Tôi thấy Đà Nẵng có hại cho màng nhĩ, phổi và mắt của mình.

Các bãi đáp rộn ràng với các máy bay chiến đấu phản lực và các máy bay ném bom đâm xuống được điều khiển bằng cánh quạt, với các máy dò pháo binh tí hon và các máy bay khổng lồ mang vòm radar khổng lồ trên lưng; với các phi cơ trinh sát; với năm loại trực thăng và bảy loại phi cơ vận tải. Chúng đã gây ra rất nhiều tiếng ồn.

Lều trại, bãi chứa nhiên liệu và kho đạn dược trải dài khắp nơi. Cũng vậy, các xe jeep, xe bồn xăng, các xe kéo và các xe trục vớt tàu, các xe gầu xúc bằng điện, các xe ủi đất và máy xúc đất dài 40 bộ Anh (feet) có bánh xe cao 7 bộ Anh (feet). Tất cả những xe cộ này đều bốc tung lên một lớp bụi khủng khiếp.

Trong bối cảnh khuấy động Hoạt Động Hỗ Trợ của Hải Quân Hoa Kỳ là thành phố Đà Nẵng. Cảng này có ít cầu tàu nước sâu, do đó, nhiều tàu vận tải lớn đã được đáp ứng bởi các tàu LCM và LST - LCM: Landing Craft, Medium: Tàu đổ bộ, hạng trung và LST: Landing Ships, Tank: Tàu đổ bộ, Bồn Xăng; bởi các sà lan nước, được gọi là YW, và các tàu sửa chữa, được gọi là YR. Dọc sông Đà Nẵng đã chuyển hàng nghìn mặt hàng từ Mỹ - gần 200.000 tấn hàng hóa vận tải mỗi tháng.

Đà Nẵng không có bình lặng, không có thơ? Trong một chiếc máy bay thả hỏa châu của Không Quân Hoa Kỳ, tôi bay vòng ra biển và quay trở lại, xuyên đêm. Chúng tôi đã sẵn sàng, nếu có báo động, sẽ nhanh chóng bay đến bất kỳ nơi nào ở miền Trung Việt Nam, để chiếu sáng bất kỳ tiền đồn nào bị tấn công.

Không có báo động xảy ra. Trong màu đen của bầu trời, tôi nhìn thấy Dải Ngân Hà. Bên dưới, từ hàng trăm chiếc thuyền tam bản đang đánh bắt cá ở vùng biển đen ngoài khơi Đà Nẵng, lấp lánh những tia sáng trắng li ti. Nếu tôi là một nhà thơ, tôi sẽ nói rằng Dải Ngân Hà đã rơi xuống Biển Đông.

Ngày sau đó ở Câu Lạc Bộ Thể Thao, nơi các doanh nhân Đà Nẵng chơi quần vợt một cách dũng mãnh và tao nhã, tôi nghe một người đàn ông tố cáo giá giày thể thao quá cao. Trong câu lạc bộ, thị trưởng, Trung Tá Lê Chí Cường, cho biết tất nhiên giá cả phải gia tăng - dân số đã tăng từ 160.000 lên 240.000 trong vòng chưa đầy hai năm. Nhiều người hơn sẽ đến, bởi vì đây là nơi có công ăn việc làm - công việc làm với người Mỹ.

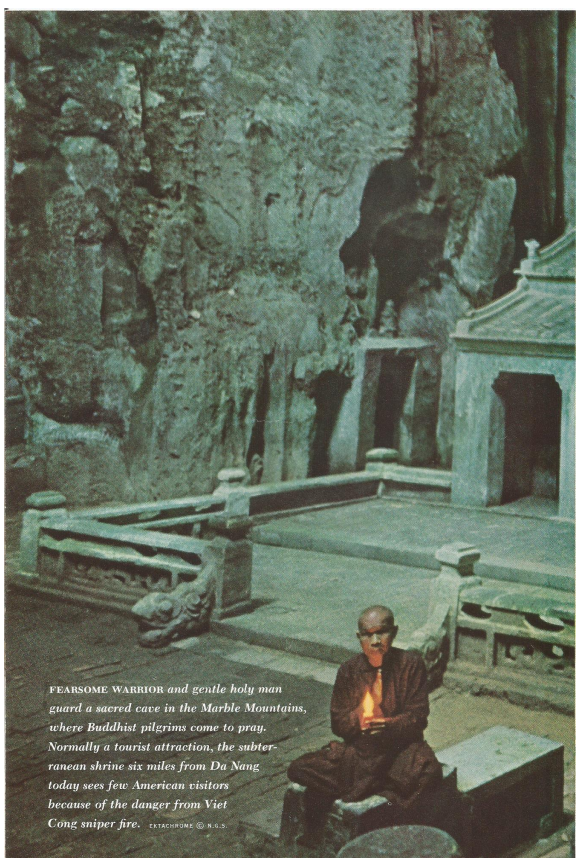

FEARSOME WARRIOR *and gentle holy man guard a sacred cave in the Marble Mountains, where Buddhist pilgrims come to pray. Normally a tourist attraction, the subterranean shrine six miles from Da Nang today sees few American visitors because of the danger from Viet Cong sniper fire.* EKTACHROME © N.G.S.

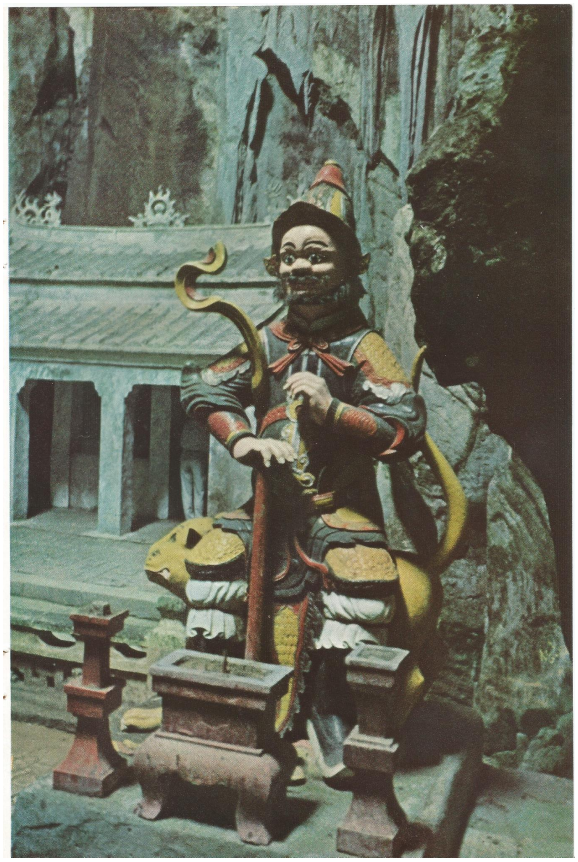

TƯỢNG CHIẾN BINH ĐÁNG SỢ và vị thánh hiền lành canh giữ một hang động linh thiêng ở Ngũ Hành Sơn, nơi những Phật tử hành hương đến cầu nguyện. Bình thường là một địa điểm du lịch, ngôi miêu dưới lòng đất cách Đà Nẵng sáu dặm ngày nay ít thấy các du khách người Mỹ vì có sự nguy hiểm từ việc bắn tỉa của Việt Cộng.

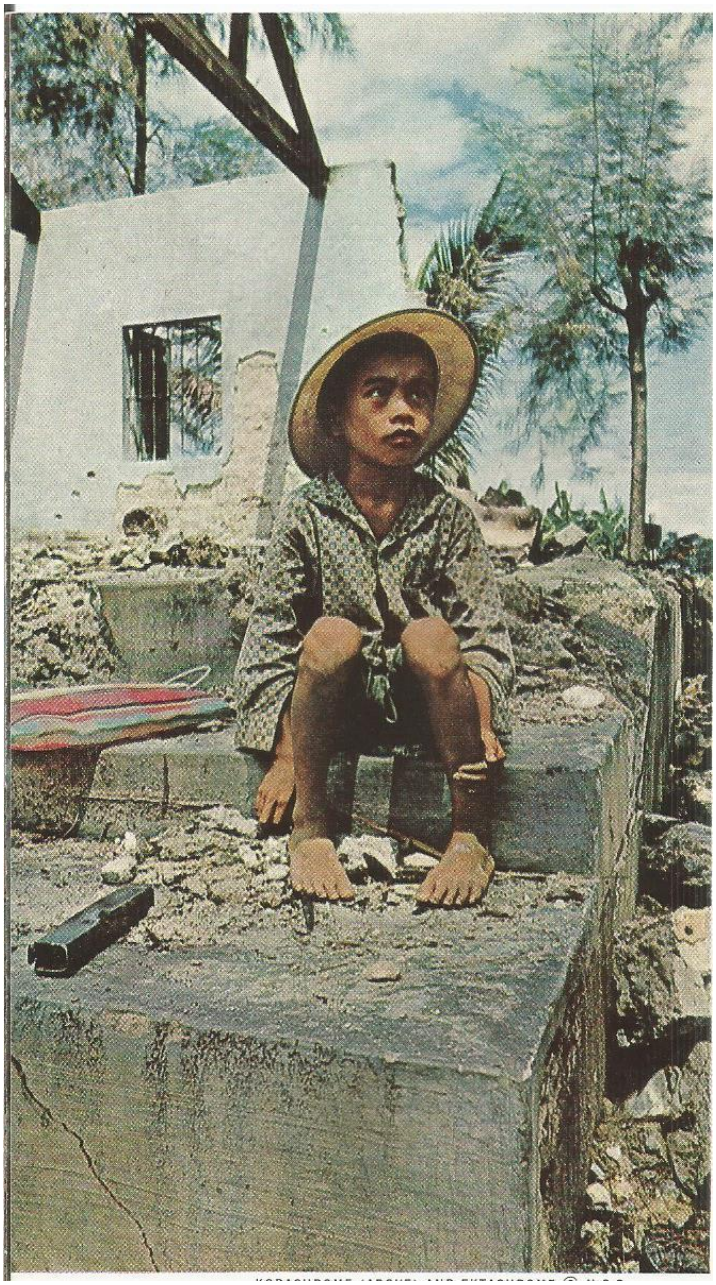

Trong sự câm nín sững sờ, Xi ngồi trong đống gạch vụn của một trụ sở ấp chỉ cách ranh giới Huế 300 thước. Cha của cậu bé, là trưởng ấp, đã chết cùng 11 người khác khi quân đột kích VC phá hủy tòa nhà bằng mìn nổ plastic trong một cuộc tấn công lúc 2 giờ sáng.

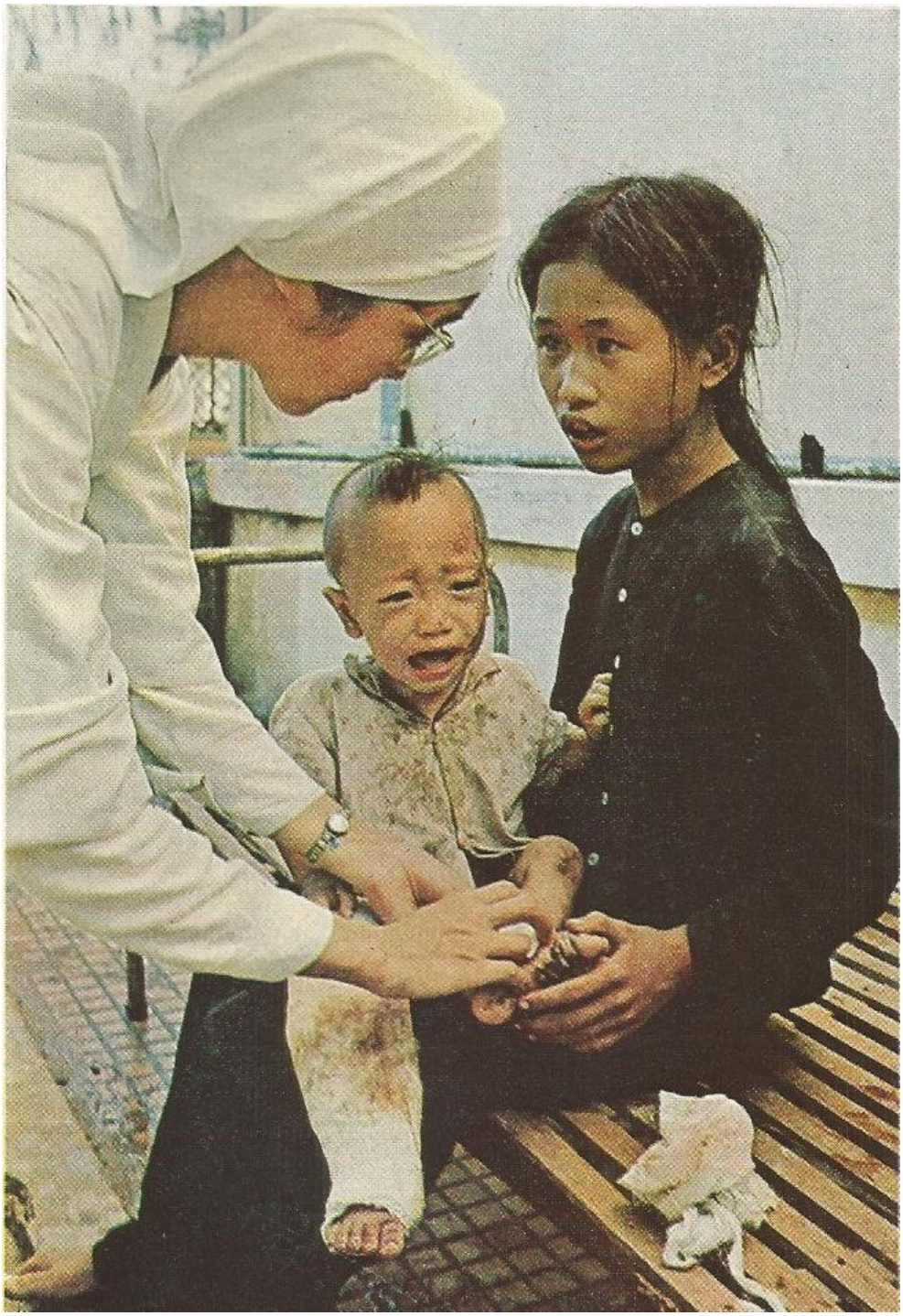

Nạn nhân bị thương và chảy máu trong vụ hỗn chiến bám víu vào người chị gái khi nữ y tá băng bó vết thương ở chân và đầu tại Bệnh viện Dân Sự Đà Nẵng. Các bác sĩ ở đây phải vật lộn để cứu sống mạng người trong một cơ sở đông đúc đến nỗi hai hoặc ba bệnh nhân nằm chung mọi giường và những người khác nằm trên các chiếc giường gỗ ở hành lang. Mảnh đạn đã đốn ngã đứa trẻ kinh hãi này khi lính thủy quân lục chiến chiến đấu để mở rộng khoanh đất Đà Nẵng từ 8 đến 1.600 dặm vuông.

Phát thuốc và thiện ý trong phòng khám hàng ngày, quân nhân Hải quân chăm sóc cho dân làng ốm đau gần sân bay Phú Bài. Một chương trình công tác dân sự vụ cũng giúp dân làng xây dựng trường học và cải tiến các phương pháp canh tác.

Cảnh Tượng Chào Đón

Ở "Thời Điểm Bắn Sẻ"

Viên Thị Trưởng nói thêm rằng ông đang tìm cách ngăn chặn mọi người phá hủy một trong những ngọn núi Ngũ Hành Sơn kỳ diệu, ngọn núi có ngôi chùa nổi tiếng bên trong, được tạc từ đá sống.

Đá ở đó đã mang lại nhiều tiền từ các nhà xây dựng. Họ nghiền nó và trộn nó với xi măng. Khi khô và được đánh bóng, hỗn hợp này làm nên các sàn nhà và các bức tường đẹp đẽ và dễ lau rửa.

Chiều đang tàn dần khi chúng tôi lái xe về phía Ngũ Hành Sơn - nhiếp ảnh gia của National Geographic, Winfield Parks và tôi, cả hai đều háo hức để xem các ngôi miếu trong hang, chỉ cách trung tâm của Đà Nẵng sáu dặm (trang sau [trong nguyên bản, ND]).

Tại trạm kiểm soát cuối cùng, một người lính thủy đánh bộ vui vẻ nói: "Năm giờ. Giờ bận rộn!" Ý anh ấy nói đến sự khai hỏa từ những tay bắn tỉa. Chúng tôi vẫn tiếp tục lái xe, nhưng sau đó con đường trở thành một thung lũng, những con sườn đồi cây cối mọc cao xung quanh chúng tôi, và chúng tôi đã suy nghĩ lại. Chúng tôi quay đầu lại một cách nhanh chóng, và sau đó chiếc xe jeep đi thuê của chúng tôi dừng lại.

Hết xăng.

Tôi đi vòng quanh chiếc xe jeep, tự hỏi bên nào là an toàn nhất. Những tay thiện xạ của Thủy Quân Lục Chiến có thể nhắm bắn VC cách xa 1.500 thước Anh (yards). VC có kém lão luyện hơn không? Ông Win có ý kiến gì không?

Không có ý kiến gì.

Và sau đó, kéo theo một đám mây bụi, là một trong những chiếc xe bồn khổng lồ. Một cảnh tượng huy hoàng!

Khi chúng tôi trở lại vào ngày hôm sau, sớm hơn, và đứng trước tượng Phật vĩ đại bên trong ngọn núi, tôi đã tự hứa với bản thân sẽ không bao giờ phàn nàn về bất kỳ chiếc xe tải nào nữa.

Cũng giống như Huế, Đà Nẵng từng nổi loạn và nhiều người đã chết, nhưng bây giờ thành phố lại được cai trị vững chắc từ Sài Gòn.

Dạo qua các con phố, tôi và bạn Tráng dừng lại trước cửa hàng trưng bày của một nha sĩ. Nó trưng bày một khay răng giả: bằng vàng, thép không gỉ, trắng và đen tuyền - màu răng được sơn một lớp sơn mài đặc biệt.

Ông Tráng nói: “Ngày xưa, con gái đến 18 mà răng vẫn trắng thì không đáng kính, khó kiếm được một tấm chồng”.

Chúng tôi ghé vào một rạp chiếu phim, ngay giữa một cuộn phim Trung Quốc của Hồng Kông với chủ đề thân thương với trái tim người Việt. Chàng trai gặp cô gái. Tình yêu nảy nở. Sau đó là thảm họa. Chúng tôi ở lại đến đến kết không vui, giữa những tiếng thở dài hài lòng.

Ở ngoài trời một lần nữa, tôi liếc nhìn vào một căn phòng lớn mở ngỏ ra đường. Bốn tá người đàn ông và phụ nữ đã đến sau giờ làm việc, ngồi vào máy đánh chữ và sao chép các văn bản tiếng Anh.

“Họ sẽ là những người đánh máy giỏi,” người giảng viên nói. "Một số biết nhiều tiếng Anh. Ngay cả những người không biết chữ nào cũng sẽ kiếm được nhiều hơn số họ kiếm được bây giờ. Người Mỹ trả lương cao".

Quay trở lại nơi tạm trú của mình, tôi đã xem một bộ phim diễn xuất bởi John Wayne trong vai một thiếu tá - cứng rắn, hai tay nắm lại, hoàn toàn mang tính chất Thủy Quân Lục Chiến, chỉ huy những người nghĩ rằng họ là nhóm người cứng cỏi nhất, khó bị đánh bại nhất trên trái đất. Tôi chợt nhận ra rằng những người lính thủy quân lục chiến mà tôi đã gặp rất giống những người trên màn ảnh, và tôi hãnh diện về họ. Tôi ước mình có thể là một thủy quân lục chiến.

Ít nhất thì tôi đã bắt đầu giống một người như thế. Tôi cũng mặc quân phục màu xanh lá cây. Mặt trời, mồ hôi và khói bụi phủ lên các cánh tay và khuôn mặt của tôi cùng một lớp men nâu đỏ, như thể tất cả chúng tôi đã bị nướng chín. Và tôi đã học cách đánh giá các làng quê Việt Nam bằng con mắt của những người "hay cằn nhằn:grunts", như những người lính thủy quân lục chiến trên bộ tự gọi mình.

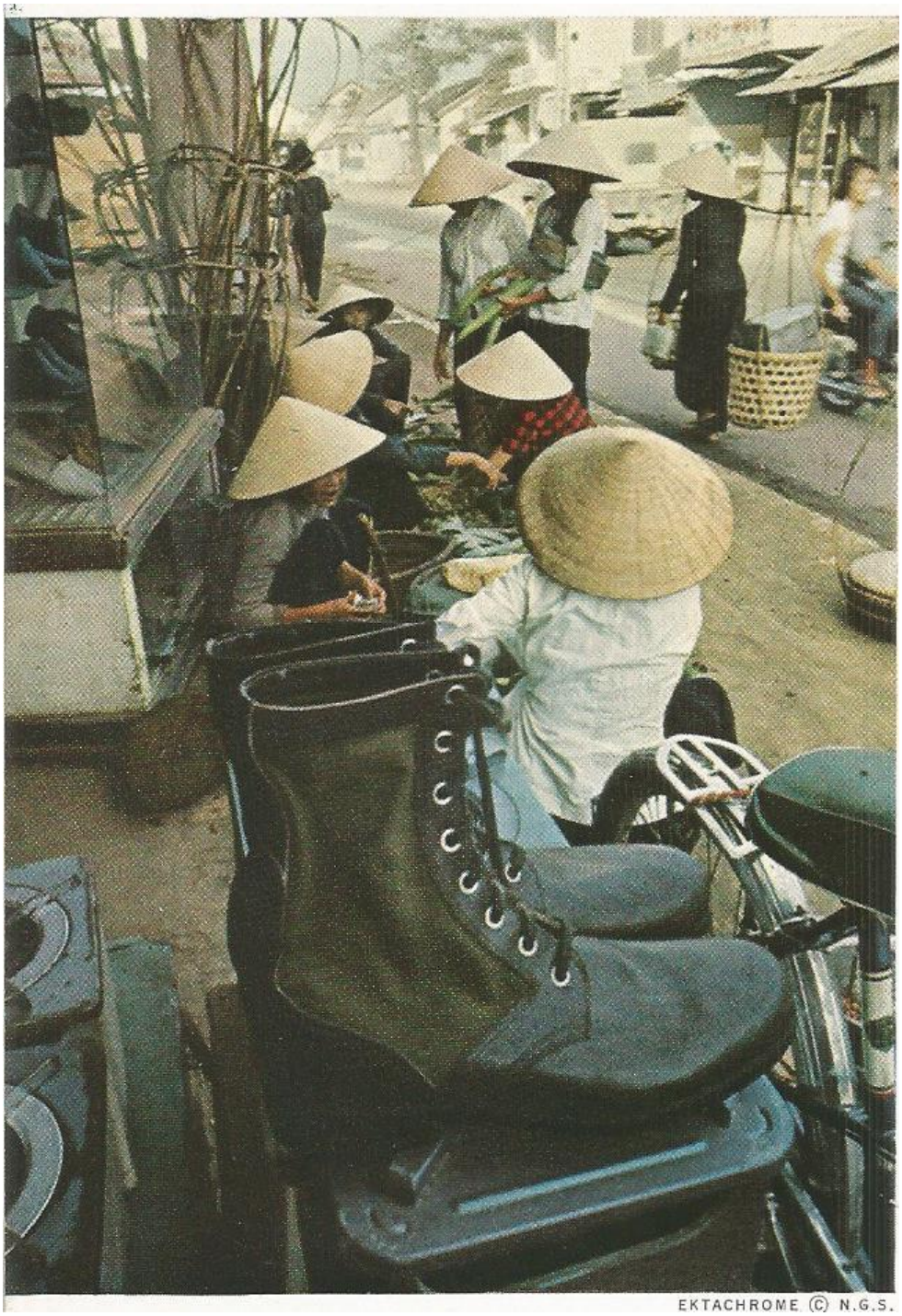

Huy hiệu người chiến sĩ, giày ủng đi rừng tìm người mua trên đường phố Đà Nẵng. Quân nhân cấp dưới và các phóng viên mua ủng tại địa phương - hàng nhái hợp pháp hoặc các sản phẩm chợ đen. Mặt vải chống thối lâu hơn da. Các lỗ thoát nước trên tấm nỉ giúp nước rỉ ra ngoài. Đế bên trong giày bằng lưới nylon bảo vệ bàn chân khỏi cọc sắt nhọn làm què chân của du kích Việt Cộng cắm trên ruộng lúa.

KODACHROME BY WINFIELD PARKS (C) NATIONAL GEOGRAPHIC SOCIETY

Bộ cánh phi cơ chiến tranh đắt giá được rao bán như đồ phế liệu ở Huế. Người Việt Nam gò thành những chiếc nồi bếp từ phế liệu như tấm kim loại này được vớt từ một chiếc trực thăng bị bắn rơi. Những người tháo vát nghĩ ra cách sử dụng phần lớn các mảnh vỡ của trận chiến.

Nồi nấu có thể che giấu một đường hầm

Cái đống cỏ khô dài 10 bộ Anh (feet) này? Có thể rỗng, với một lỗ thông hơi phía trên và một lối đi bên dưới - một nơi họp bí mật cho một đội 5 VC. Cái nồi nấu trong góc túp lều có thể che giấu lối vào các đường hầm, ngoằn ngoèo hàng trăm thước, với những buồng chứa đầy đạn dược và gạo. Và đầy rẫy bẫy để giết người lính thủy quân lục chiến.

.

Một hạ sĩ cho biết: “Họ cũng treo những con rắn trong đó. "Những con rắn độc màu xanh lục như cây tre, và những loài khác. Trong bóng tối, bạn sẽ không biết mình đã bị con gì cắn." Nếu bạn không biết, bạn sẽ không thể nhận được đúng chất giải nọc đo6c. (antivenin).

Một Marine đại tá đã cho tôi "bức tranh toàn cảnh về miền Trung Việt Nam, như được quản trị bởi chính quyền Sài Gòn và quân đội của nó, bao gồm khu vực của Quân Đoàn Thứ Nhất, hay Quân Đoàn I. Mỹ gọi nó là Eye Corps: Quân Đoàn Mắt Nhìn: năm tỉnh, tổng cộng 10.000 dặm vuông, 2.750.000 người, chín trong số mười người ở trong vòng 15 dặm tính từ bờ biển.

"Khi chúng tôi đến Đà Nẵng, chúng tôi kiểm soát tám dặm vuông", ông nói. "Bây giờ, là 1.600 dặm. Chúng tôi đã tiêu diệt 2.000 VC chỉ riêng xung quanh Đà Nẵng. Chúng tôi đang chiến thắng trong cuộc chiến này, một cách dứt khoát."

Chìa khóa thành công, đại tá nói, là hhoat. động dân sự vụ, lòng tốt của mỗi cá nhân. Trao tặng xà phòng và chữa bệnh cho người Việt Nam, giúp họ cải thiện nông nghiệp và xây dựng trường học. Vấn đề là thiếu nhân lực. "Chúng tôi có thể càn quét ở bất cứ đâu, nhưng VC sẽ xông vào sau lưng chúng tôi và giết chết những người đã hợp tác với chúng tôi." Hiện Thủy Quân Lục Chiến đã huấn luyện CAC, hay Combined Action Companies: các Đại Đội Hành Động Liên Hợp - các đơn vị địa phương của Việt Nam được gọi là Nghĩa Quân (Popular Forces), với một số lính Thủy Quân Lục Chiến trong số họ - để trám chỗ sau các cuộc càn quét.

Trong ánh sáng vàng của buổi sáng, một chiếc trực thăng cho phép tôi nhìn thoáng qua khu vực chiến thuật Đà Nẵng, nơi sinh sống của nửa triệu người Việt Nam và khoảng 35.000 trong số 60.000 lính Thủy Quân Lục Chiến trong Quân Đoàn Mắt Nhìn. Từ các ngọn núi có mọi sắc màu xanh, những dòng sông uốn lượn ra biển với nhiều sắc màu xanh và nâu. Một chiếc cầu treo ngang qua một con sông, bị VC cho nổ tung. Giữa những rặng dừa, tất cả những gì còn lại của một thôn ấp là những nền nhà bị cháy thành than.

"Chúng tôi đã phải đốt nó," viên phi công nói. "Nhưng chúng tôi đã tái định cư người dân."

Các xe tăng đang tỏa ra trên các đường lộ, tìm kiếm mìn nổ. Gần sông Thu Bồn, 20 dặm về phía nam của Đà Nẵng, viên phi công bốc chúng tôi lên cao đến 2.200 bộ Anh (feet). "Họ vẫn còn khá thù địch ở dưới đó." Họ có thể có súng máy cỡ nòng .50.

Chúng tôi bay lên trên ngọn núi cao 3.500 bộ Anh, và tôi nhìn xuống những ngọn cây xếp chặt như những bó bông cải xanh (broccoli). Phi công cho biết đây là khu vực dàn quân của VC. "Chúng ta không thể nhìn thấy họ nhưng họ có thể nhìn thấy chúng ta. Trong những khu vực khai hoang, họ làm việc trên các cánh đồng lúa, ông có tin hay không. Nhưng chỉ vào ban đêm." Trên những con đường mòn ẩn tàng - các đoạn kéo dài của các tuyến đường xâm nhập từ Lào - họ di chuyển đồ tiếp tế trên lưng, trên các chiếc xe đạp, trên các con voi.

Khói đen bốc lên nơi một con suối chảy ra từ một thung lũng. "Không kích!" viên phi công kêu lên. "Các máy bay phản lực Phantom. Chắc có điều gì đó đã chuyển động gần trại Lực Lượng Đặc Biệt."

Bởi vì tiếng ồn của cánh quạt máy bay của chúng tôi, tôi không nghe thấy các tiếng nổ. Nhưng ống nghe của tôi phát ra một giọng nói không quen thuộc, một phi công chiến đấu báo cáo về căn cứ của anh ta: "Đây là Condole 51-1, đã sử dụng hai mươi của D-3 ... mười tòa nhà bị phá hủy, ba người bị nghi ngờ là KBA, đã nhận được hỏa lực của đối phương." D-3 là bom nặng 250 cân Anh (pound). KBA: (killed by air) có nghĩa là những người bị giết bởi máy bay.

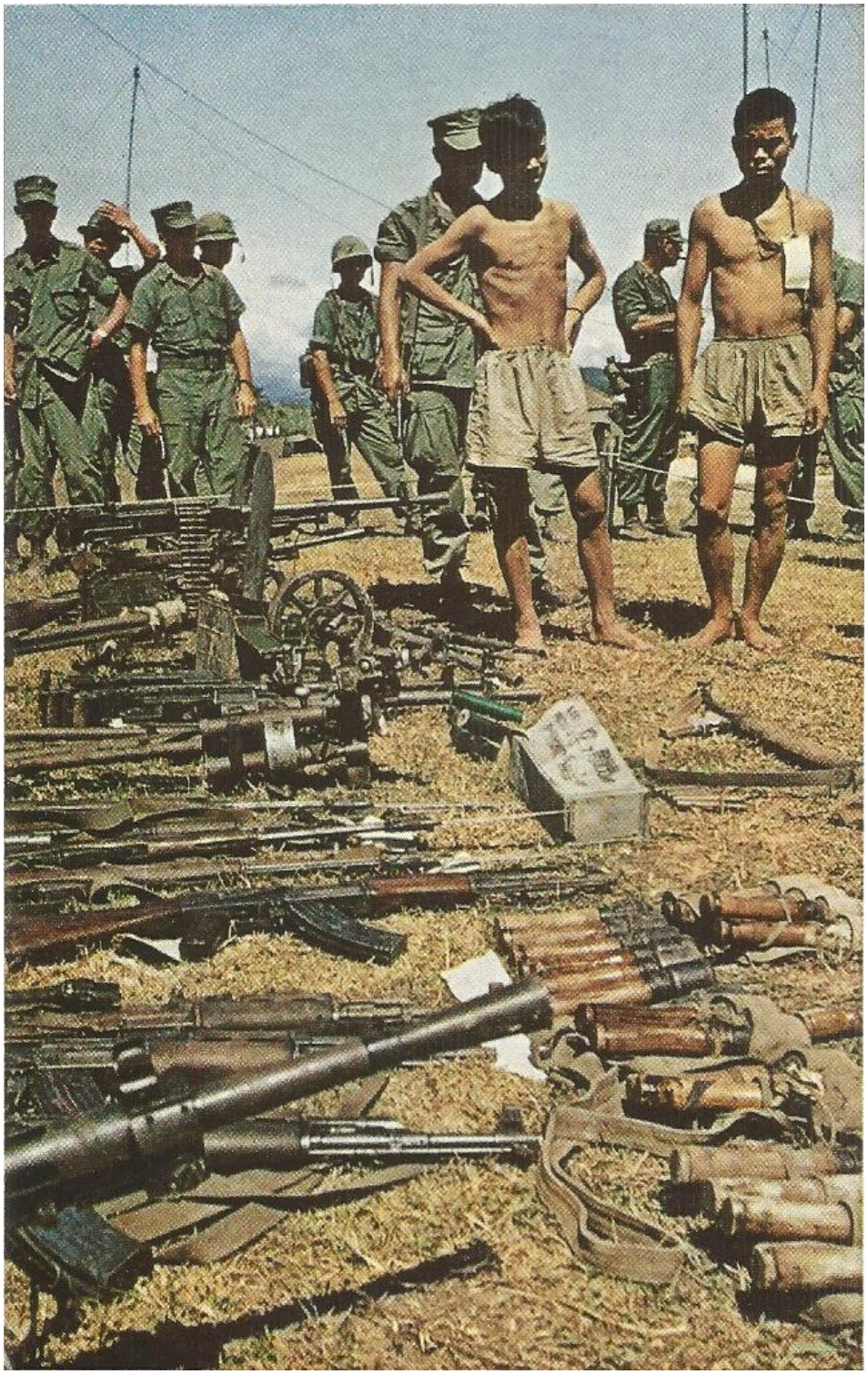

Kho vũ khí chết người và hai tù nhân - chiến lợi phẩm của Chiến dịch Hastings - được trưng bày tại Cam Lộ. năm dặm từ khu phi quân sự. Thủy quân lục chiến bắt giữ được 254 vũ khí và 11 tù binh trong trận đánh này với quân chính quy Bắc Việt Nam.

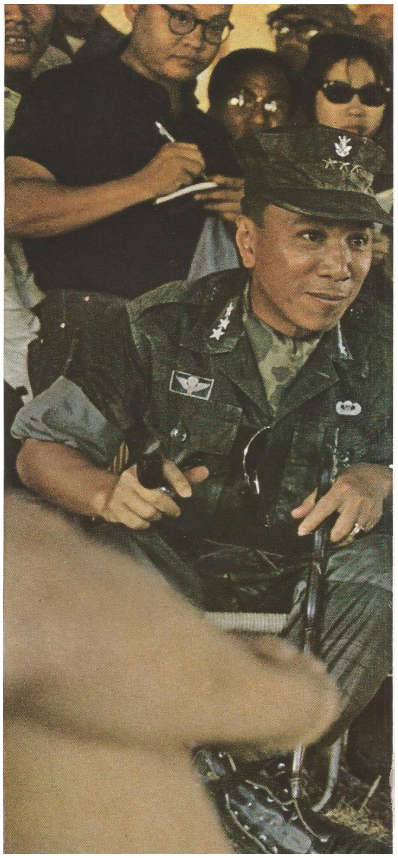
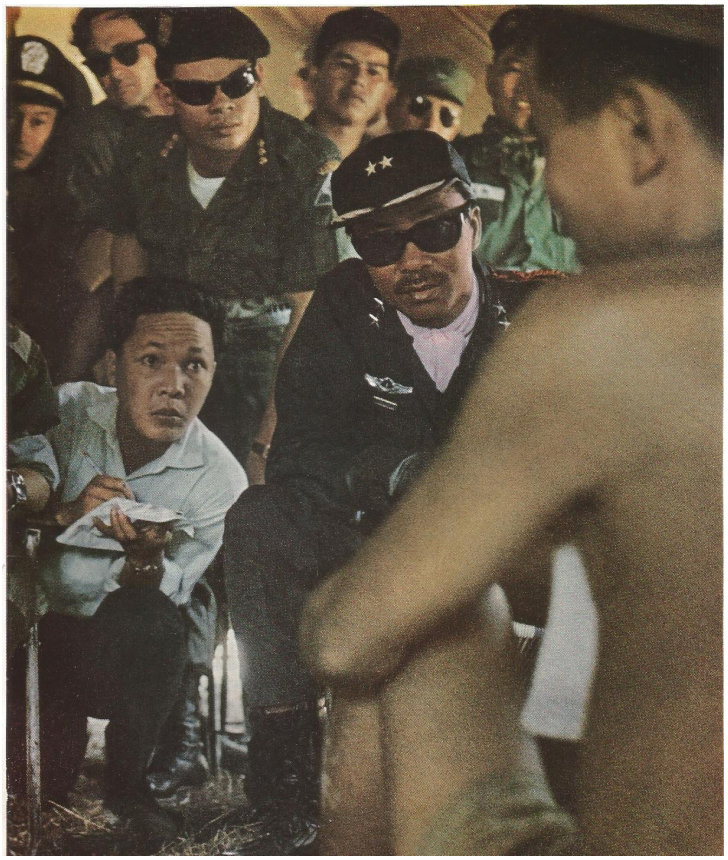

Trong lần tận mắt chứng kiến chiến dịch, Thủ Tướng Nguyễn Cao Kỳ đeo kính râm và Quốc Trưởng Nguyễn Văn Thiệu chất vấn những tù binh lưng trần. Các ký giả chen vào nghe ngóng.

Sáu bác sĩ vật lộn
để cứu một "Thủy Quân Lục Chiến: Grunt"

"Vấn đề chính của chúng tôi là bẫy mìn và mìn chôn dưới đất", Đại Tá William C. Adams của Hải Quân Hoa Kỳ cho biết. Ông phụ trách phẫu thuật tại bệnh viện hải quân Đà Nẵng, nơi những người đến nơi đều không có chân, tay, hoặc đầy mảnh đạn. "Với sự may mắn, những chiếc trực thăng đưa họ đến đây trong vòng hai mươi phút sau khi họ bị bắn. Chúng tôi có thể làm được nhiều điều cho họ. Hãy xem đây."

Trong một chiếc áo choàng và mặt nạ, tôi bước vào một túp nhà tôn có gắn máy điều hòa không khí nơi một Thủy Quân Lục Chiến đang nằm trên một bàn mổ. Hai bác sĩ đã nạo các mảnh xương ra khỏi não của anh ta. Hai bác sĩ khác đã làm việc trên phổi và ruột và cắt bỏ một quả thận bị hư hỏng không thể cứu chữa được. Một bác sĩ năm theo dõi các ống cung cấp máu, đường (dextrose) và thuốc mê. Chẳng bao lâu nữa, một bác sĩ phẫu thuật chỉnh hình thứ sáu, sẽ chăm sóc đến đôi chân. Người lính Thủy Quân Lục Chiến này sẽ cứu thoát.

Tại một bệnh viện khác, do Cơ quan Phát triển Quốc tế Hoa Kỳ (USAID) hỗ trợ, tôi đến thăm những thường dân bị thương trong cuộc chiến xung quanh Đà Nẵng. Giọng nói đều đều của họ kể lại những câu chuyện cay đắng.

Phan Cai, 70 tuổi, ở Hòa Ninh - hái lá trà, súng máy bắn vào sườn ông. Bà Trần Thị Tâm, 60 tuổi, ở Lộc An - hái cải xoong, bị trực thăng bắn đứt lìa bàn tay trái. Một người phụ nữ ở giường bên cạnh nói chuyện thay cho Trần Hoài, 5 tuổi, quê ở Kỳ Lam. Cha mẹ của em bị bom máy bay giết. Đôi chân của em bị bó bột. mặt của em bị cắt ngang.

Những điều này xảy ra thực sự như thế sao?

"Không ai biết", Bác sĩ Jennings K. Owens Jr. nói. Bác sĩ Owens đã rời bỏ hành nghề của mình ở Bennettsville, Nam Carolina, để phục vụ tại Việt Nam trong hai tháng. "Nếu ai bị thương, luôn luôn là “xe tải Mỹ” hoặc “súng cối Mỹ". Một câu chuyện khác mà chúng tôi nhận được - ý tôi muốn nói, những gì chúng tôi nghe được từ chính người của mình - là lực lượng của chúng ta đã pháo kích vào một đội quân VC, và những người này là những dân công khuân vác cho VC. Hay là một đứa trẻ bị thương vì một quả lựu đạn của VC ném vào trường học ... "

Một buổi sáng, tin tức đến ở phần cực bắc của Quân Đoàn Mắt Nhìn (Eye Corps), ngay dưới vĩ tuyến 17. Thủy Quân Lục Chiến [Mỹ] và quân đội Nam Việt Nam tìm cách tiêu diệt khoảng 10.000 quân chính quy Bắc Việt. Đây là cuộc hành quân Thủy Quân Lục Chiến lớn nhất cho đến nay - và Quốc Trưởng Việt Nam, Trung Tướng Nguyễn Văn Thiệu. và Thủ tướng, Thiếu Tướng Không Quân Nguyễn Cao Kỳ đã bay lên phía Bắc để thị sát các vị trí tiền phương (xem ảnh chup trang đối diện [trong nguyên bản, ND]).

Tôi đã đi cùng. Thiếu Tướng Kỳ lái chiếc trực thăng từ chỗ ngồi của phi công phụ. Tôi ngồi sau lưng ông ta, bên cạnh Trung Tướng Lewis W. Walt, Tư Lệnh Lực Lượng Thủy Bộ Thủy Quân Lục Chiến Thứ Ba và người Mỹ cao cấp trong Quân đoàn Mắt Nhìn.

Tướng Walt nhìn ra một sườn núi chuyển sang màu nâu đen. Các máy bay khai quang đã làm việc đó. “Cả bom xăng Napalm nữa,“ vị tướng nói. Ông cũng chỉ ra những hố màu vàng do bom nặng 1.000 cân Anh (pound) của máy bay B-52 để lại. Và ông nhìn về hướng Tây, về phía Lào. "Tôi sinh ra từ Colorado," ông nói ,. "Những ngọn núi đó không đẹp sao? Hơi giống rặng núi Rockies."

Chúng tôi đáp xuống một sườn núi, một tiền đồn do lính nhảy dù Việt Nam và các cố vấn quân đội Hoa Kỳ của họ trấn giữ. Các tướng đã kiểm tra. Tôi nằm trên chiếc áo choàng poncho, lắng nghe gió thổi rì rào trên cây và nghĩ rằng đất nước này có thể yên bình ra sao.

Chúng tôi dừng chân tại bộ chỉ huy của một tiểu đoàn TQLC trên bãi cỏ voi cao đến thắt lưng. Tôi cúi xuống và nghỉ ngơi trên đó. Một trung sĩ xạ thủ già cho biết địa hình xấu. "như ở Guadalcanal. Hoặc tệ hơn."

Vào cuối ngày, tôi đã đi nhờ bay về phía nam. Ở phía sau máy bay, trên các chiếc cáng và được phủ bởi áo choàng poncho, có ba lính thủy quân lục chiến tử trận. Thật đáng tiếc - một đất nước xinh đẹp như vậy lại phải gánh chịu quá nhiều sự chết chóc. Tôi buộc tâm trí mình ra khỏi nỗi thê lương và yêu cầu được thả xuống ở Huế.

Từ kinh đô cũ, tôi tham quan các quang cảnh xung quanh Đàn Tế Trời Đất, nơi mà ba năm một lần, vị hoàng đế báo cáo về tình hình đất nước của mình với vị thần linh cao nhất trên bầu trời, và chùa Linh Mụ 366 tuổi, cao chót vót trên ngọn đồi nhìn xuống Sông Hương. Đây là nơi trụ trì của vị sư cao cấp ở miền Trung Việt Nam, nhưng ông không có mặt. Trong một thời khoảng, ít nhất, các tu sĩ cao cấp đi ẩn náu.

Trong khi tôi cảm thấy an cư hơn khi về Huế, các bạn tôi cảm thấy thanh thản hơn khi gặp tôi- và chúng tôi đã nói nhiều về những điều cơ bản mà có ý nghĩa sâu sắc. Về quyền lực của người phụ nữ trong nhà. Về tình cảm của bác nông dân đối với con trâu. Về sự kính sợ của mọi người đối với các thần linh.

Những người phụ nữ thôn quê trong ngày Chủ nhật đẹp trời nhất, cưỡi trên bậc lên xe của chiếc xe tải đang lao vun vút về phía Đà Nẵng. Một người lính, cũng không tìm thấy khoảng trống ở phía sau có mái che, ngồi trên đỉnh các bó chổi. Một lính thủy đánh bộ tấp xe sang một bên để nhường đường trên con đường chật hẹp.

Bơm sự sống vào lúa - từ ngữ châu Á chỉ gạo - hai chàng trai nông dân vận hành một chiếc máy tưới đạp bằng chân. Thử đạp guồng đạp chân này, tác giả khám phá rằng nó "đòi hỏi ít sự gắng sức, hiệu quả và dễ dàng chế tạo và sửa chữa." Tuy nhiên, máy bơm điện sẽ sản xuất nhiều hơn hai vụ lúa hiện tại một năm, phân bón sẽ làm tăng gấp ba lần năng suất.

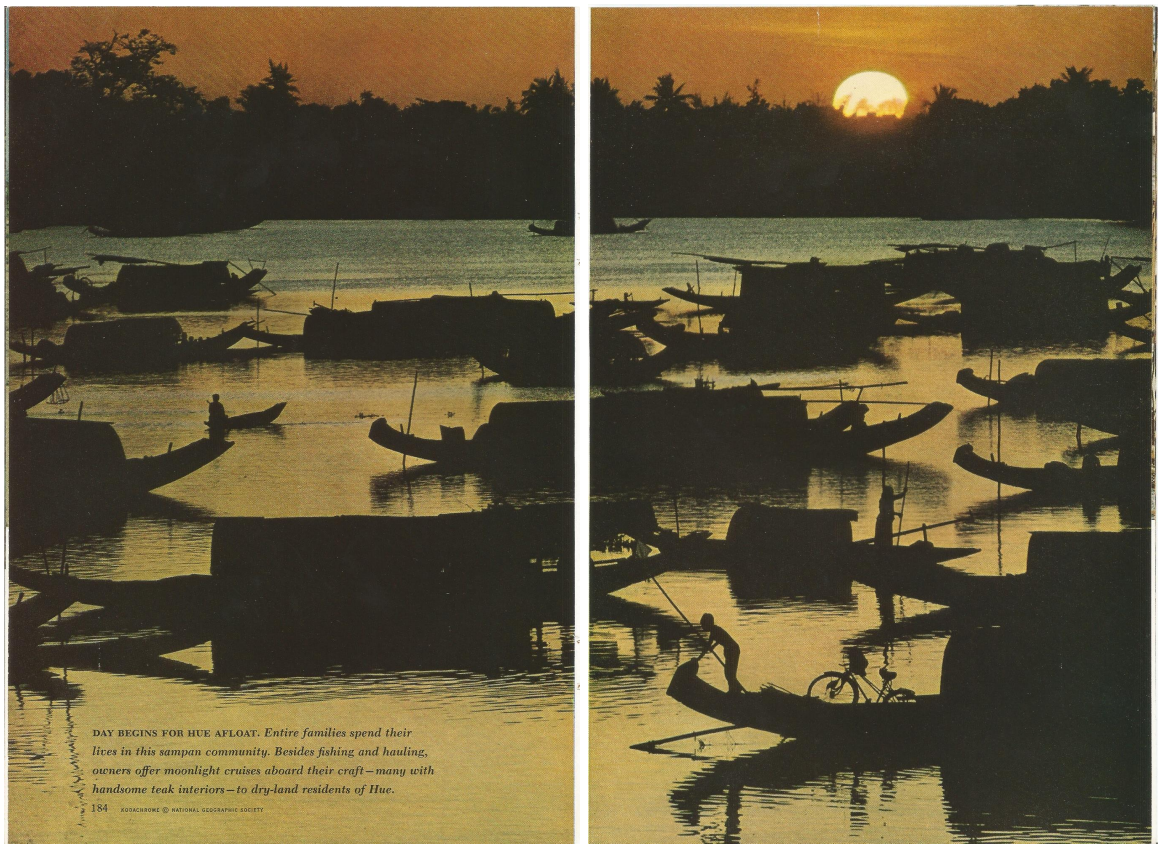

DAY BEGINS FOR HUE AFLOAT. *Entire families spend their lives in this sampan community. Besides fishing and hauling, owners offer moonlight cruises aboard their craft—many with handsome teak interiors—to dry-land residents of Hue.*

184 KODACHROME © NATIONAL GEOGRAPHIC SOCIETY

NGÀY BẮT ĐẦU CHO HUẾ TRÊN MẶT NƯỚC. Toàn bộ gia đình sống cả cuộc đời của họ trong cộng đồng tam bản (vạn đò) này. Bên cạnh việc đánh bắt cá và vận chuyển, các chủ thuyền còn cung cấp các chuyến du ngoạn dưới ánh trăng trên chiếc thuyền thủ công của họ - nhiều chiếc có nội thất bằng gỗ tếch đẹp đẽ - cho các cư dân vùng đất khô của Huế.

Lọn Tóc Màu Vàng Xoắn Tròn
Mang Lại Sức Khỏe Tốt

Giọng nói của những cô gái con nhà lành, the thé và gần như không nghe được - chẳng phải chúng là tinh hoa của sự nhu mì hay sao?

"Nguy hiểm!", ông Tráng nói "Những người phụ nữ miền Trung Việt Nam này - lấy một người và cô ấy biến thành một con hổ." Những người bạn đến từ Huế không phủ nhận rằng phụ nữ của họ có vị thế mạnh hơn nhiều so với những gì thể hiện ra trước những người nước ngoài. Vì vậy, người vợ lúc này là thủ quỹ của gia đình, người giữ vàng bạc. Tất nhiên, vàng là tiền tiết kiệm của gia đình. Nếu bạn cần một ít tiền mặt, bạn đã bán đi một ít vàng - và chỉ người vợ mới biết nơi giấu vàng.

Đối với những người dân xung quanh Huế - những người nông dân, trên những mảnh đất rộng lớn, bằng phẳng - một con trâu quý như vàng và quý mến hơn, vì nó có linh hồn. Không phải bất kỳ ai nhưng chỉ rất ít người có thể mua được một trong những con thú này. Ở Việt Nam, một người vui mừng nếu kiếm được tiền để thuê một con trâu kéo cày.

Đó là lý do tại sao bé Cho [?] Em may mắn đến thế. Anh ta không chăn trâu của một người lạ giàu có nào đó - con trâu này, tên là Pháo, nghĩa là "Đại Pháo: Cannon," thuộc về cha anh ta.

Pháo là một con trâu rất ngoan: chín tuổi, từ sừng đến đuôi dài gần tám bộ Anh (feet). Tốt hơn hết, ở mỗi bên làn da hơi đen của nó có một chùm lông màu vàng cuộn tròn cuộn tròn. "Sự cân xứng này có nghĩa là sức khỏe tốt", ông Tráng nói

Khi còn là một cậu bé, ông Tráng đã cưỡi nhiều con trâu. "Tại sao ông không cưỡi con trâu này," ông nói. "Nó thì thân thiện. Hai trong số mười con thì tầm thường, nhưng chúng tôi ăn thịt những con đó. Một con vật thấp kém sẽ không to lớn như vậy."

Con Pháo thọc chiếc lưỡi to màu trắng xanh vào lỗ mũi bên trái, rồi sang bên phải. Nó đã cho tôi một cái nhìn. Nó trông có vẻ tầm thường đối với tôi.

Tôi không muốn nghĩ đến việc leo lên nó như thế nào. Nhưng một khi lên trên đó, tôi cảm thấy thoải mái một cách đáng ngạc nhiên. Khi trượt xuống, tôi đáp xuống một đống cỏ ba lá. "Ở Mỹ," tôi nói, "cỏ bốn lá có nghĩa là may mắn."

Ông Tráng nói, "Nó không có ý nghĩa gì đối với chúng tôi."

Đại học Huế, đóng cửa trong những rắc rối gần đây, đã mở cửa trở lại. Giáo sư Bác Sĩ Hans-Guenther Krainick, một bác sĩ nhi khoa Tây Đức và là cố vấn cấp cao của Đại Học Y Khoa cho biết: “Trước đây, tổng cộng có hơn 2.000 sinh viên.”

Một số sinh viên tham gia lãnh đạo cuộc nổi dậy đã bị bắt, và một số đang lẩn trốn. Một số ít đã tham gia VC.

Tuy nhiên, mọi thứ gần như trở lại bình thường. Các kỳ thi sắp diễn ra, và sinh viên học tập ở khắp nơi - trong các chùa, trên thân các khẩu thần công thiêng liêng ở Hoàng Thành (trang 164 [trong nguyên bản, ND]). Trên hòn đảo ở hồ Tĩnh Tâm [Lake of Contemplation), một thanh niên cầm quyển sách sinh học nói với tôi: “Liệu bạn có thể học ở nhà với tám anh chị ngay sát bên cạnh hay không”.

Các kỳ thi đang diễn ra tại Trường Trung học Đồng Khánh, ngôi trường nổi tiếng nhất dành cho nữ sinh ở Việt Nam. Cảnh sát chống bạo động với súng trường carbine và súng tiểu liên canh gác những tòa nhà trát vữa màu hồng. Tuy nhiên, một chiếc gói thuốc nổ nhựa dẻo (plastic) của Việt Cộng đã phá sập một lớp học trong đêm. Một gói khác đã bị tháo ngòi nổ vào sáng hôm đó. Tuy nhiên, các cô gái tỏ ra bình tĩnh khi họ suy nghĩ về các câu hỏi triết học: Liệu tâm lý học có cần thử nghiệm hay không? Lý trí có thể hoạt động mà không liên quan đến trực giác? Cảm giác của một người là một trở ngại hay một trợ giúp cho đời sống tinh thần?

Giáo sư Bửu Kế - nhà thơ, tiểu thuyết gia và quản thủ thư viện của trường đại học - đón tiếp tôi giữa những cuốn sách của ông dưới chiếc quạt trần vĩ đại.

"Ông thường nghe nói rằng chúng tôi là một đất nước trẻ, rằng chúng tôi phải xây dựng đất nước của mình," ông nói "" Theo một nghĩa nào đó thì đúng, nhưng theo một nghĩa khác thì có thể gây hiểu lầm. Một dân tộc Việt Nam đã tồn tại dọc Biển Đông cách đây 2.000 năm vào thời của Julius Caesar; và thậm chí trước đó, trong khoảng trên dưới 2.000 năm của thời kỳ huyền thoại. Hãy đọc lướt qua phần này. "

Ông đưa cho tôi một cuốn sách dày, bằng tiếng Pháp, và tôi đếm được tám triều đại Việt Nam, một với 27 vị chúa tể.. Ngay cả trong suốt 1.000 năm đô hộ của Trung Quốc, người Việt Nam vẫn không ngừng nổi dậy cho đến khi họ đánh đuổi được các lãnh chúa trở về Trung Quốc, cách đây 1.028 năm.

Giáo sư Bửu Kế nói tiếp: "Không phải lúc nào Việt Nam cũng kiểm soát toàn bộ lãnh thổ hiện nay bị phân chia thành Bắc và Nam Việt Nam. Chúng tôi đã mở rộng dần dần, từ Bắc vào Nam. Vào thời gian những người châu Âu đầu tiên đổ bộ vào Bắc Mỹ và bắt đầu chiếm đất của Người Mỹ da đỏ, một số tổ tiên người Việt chúng tôi đã hướng xuống phía nam và đưa khu vực xung quanh Huế ra khỏi tay người Chăm, một dân tộc có nguồn gốc Ấn-Polynesia. "

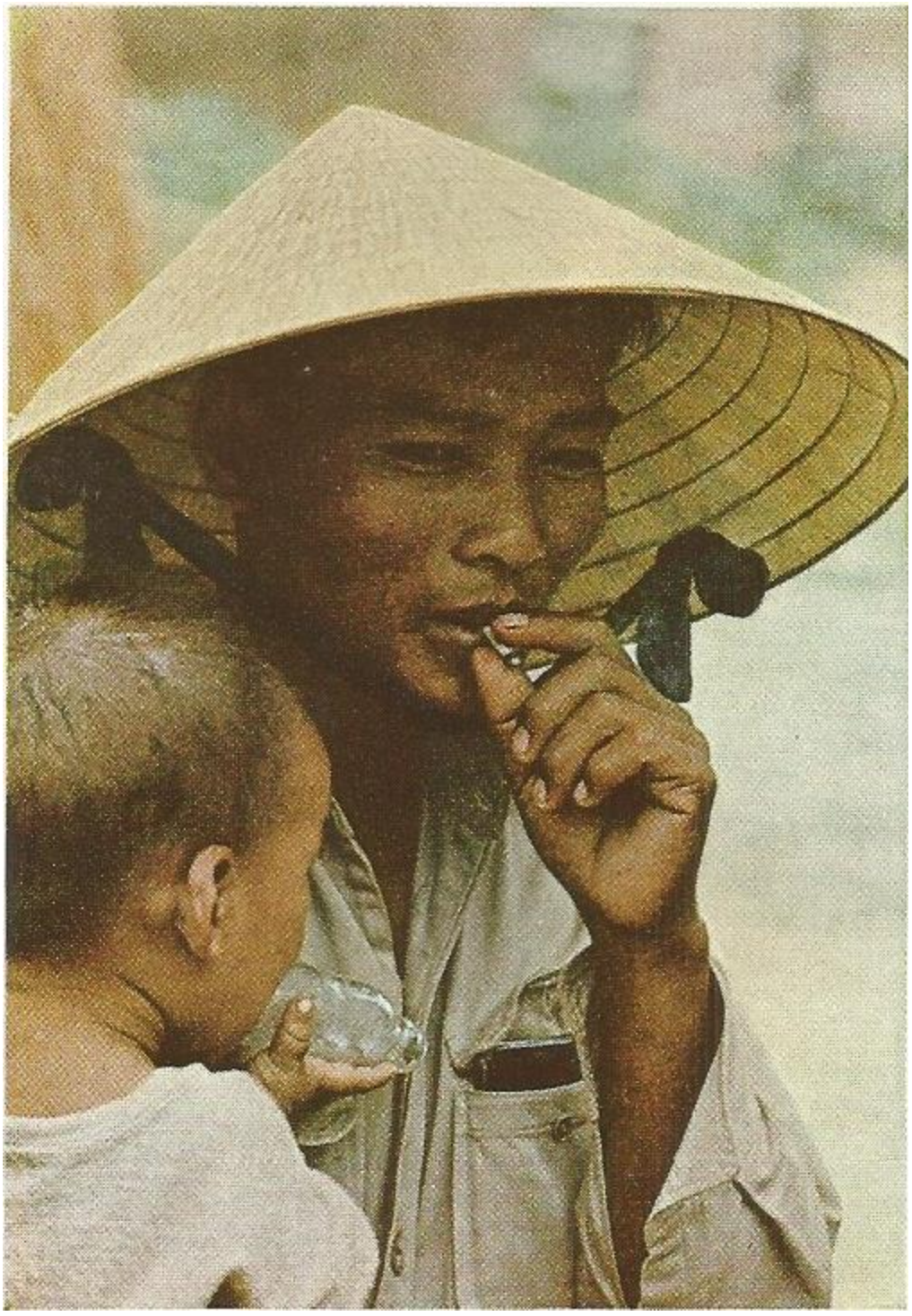

Những du kích một thời cứng rắn, như người đàn ông dưới [trên] đây, chào đón cơ hội được sống bên gia đình. Nhưng họ sống trong nỗi sợ hãi về sự trừng phạt của VC trong những ngôi làng được bảo vệ kém cỏi.

Bắt đầu cuộc sống mới, một cựu chiến binh Việt Cộng dọn dẹp sân của một ngôi nhà do chính phủ cấp cho anh ta. Giống như những người hàng xóm của mình, ông đã rào sân bằng cây con; khi chúng rụng lá, chúng sẽ xua đuổi tà ma. Thích ứng với một chương trình từ Philippines, Nam Việt Nam ve vãn các đào binh cộng sản bằng tiền, nhà cửa và mảnh vườn ở các làng Chiêu Hồi, hay còn gọi là làng "Kêu Gọi Trở Về".

Nền văn hóa cũ nuôi dưỡng một quốc gia trẻ trung

Đến thế kỷ 18, người Việt Nam vẫn còn tiến xa hơn về phía nam, xua đuổi người Campuchia, đến nơi có biên giới Nam Việt Nam ngày nay. "Sau đó," Giáo sư Bửu Kế nói, "chúng tôi đã trở thành nạn nhân của người Pháp."

Ông ngồi im lặng một lúc. Rồi ông nói: "Nam Việt Nam chắc chắn là một nước trẻ, được tạo ra sau khi người Pháp rời đi cách đây 13 năm. Nhưng là một nền văn minh, chúng ta không còn trẻ. Ngược lại, có lẽ chúng ta đã dừng lại ở quá khứ quá lâu."

Tôi nhìn thấy những lời nhắc nhở về niềm đam mê độc lập của người Việt Nam trong chính những cái tên đường phố: từ Trần Hưng Đạo, để tưởng nhớ vị tướng quân trong thế kỷ thứ 13 đã đánh đuổi quân xâm lược đến Phan Bội Châu, để vinh danh một học giả đã mất ở Huế. năm 1940 sau khi đấu tranh chống Pháp trong năm mươi năm.

Điều gì sẽ xảy ra với Việt Nam bây giờ? Vết thương có bao giờ lành lại không?

Tôi hỏi cha của cô gái đã tự thiêu. Ông rót cho tôi một tách trà khác và lặng lẽ nhìn quanh cửa hàng của anh - một hiệu sửa chữa xe máy. Ông nói: "Lúc đầu, vợ chồng tôi rất buồn. Nhưng con gái chúng tôi chết vì một chính nghĩa, vì vậy chúng tôi cũng rất tự hào. Bây giờ chúng tôi đang quên. Không phải đứa con gái ấy, mà là nỗi buồn".

Tại Hoàng Thành, trong cuộc họp hàng tuần của Hội Khổng Học, các thành viên đã mưu định một sự phục hưng đạo đức. Trước tiên, việc dạy tiếng Trung một cách mạnh mẽ, để năm tác phẩm kinh điển của Trung Quốc - những cuốn sách do Khổng Tử và những người theo ông biên soạn hoặc hiệu đính - có thể bù đắp ảnh hưởng của những cuốn sách mới không có đạo đức trong đó. Đối với những người không thể học tiếng Trung, sẽ có các bản dịch.

Người Việt Nam gọi Confucius là "Khổng Tử" Ông đã kê đơn gì cho những rắc rối hiện nay?

Chủ tịch Hội, ông Quan Phan Ngọc Hoàn, trả lời rằng nhiệm vụ hàng đầu của con người vẫn là hoàn thiện bản thân về mặt đạo đức. "Khổng Tử nói rằng ai hoàn thiện bản thân về mặt đạo đức, sẽ chỉ đạo tốt gia đình của mình; nếu gia đình của một người được tề chỉnh tốt, người đó sẽ điều hành đất nước một cách khôn ngoan; và nếu một người điều hành đất nước một cách khôn ngoan, người đó sẽ mang lại hòa bình cho thế giới."

Không phải người Việt Nam nào cũng đồng ý. Chắc chắn không phải là ông Hoàng Kính, Tổng giám đốc Mỏ than Nông Sơn và khu công nghiệp An Hòa, một trong những doanh nghiệp nhà nước lớn nhất miền Nam Việt Nam.

Làm Một Người Con Hiếu Thảo

Thì Tốt Hơn Làm Một Kỹ Sư Giỏi

Khi tôi đã đến thăm ông, 25 dặm về phía nam của Đà Nẵng, ông Kính đã phác thảo một tương lai công nghiệp hóa, năng động cho khu vực này. dựa trên trữ lượng than hàng tỷ tấn than của ôNg: các nhà máy sản xuất thủy tinh, xi măng và đá khô; bột gỗ, chất nhựa và phân bón; và đủ điện lực để thắp sáng, cho các công nghiệp nhỏ, để bơm nước từ sông vào cánh đồng lúa, một nhiệm vụ hiện được làm bởi sức người đạp bằng chân các guồng múc tưới nước (trang 183 [trong nguyên bản, ND). Tưới nước bằng điện có nghĩa là hơn hai vụ một năm và lượng phân bón sẽ tăng gấp ba lần năng suất của mỗi cánh đồng lúa.

Sự quấy rối của VC đã đóng băng các kế hoạch này. Với đường sắt bị hủy hoại, và giao thông đường bộ hoặc đường sông cực kỳ nguy hiểm. An Hòa phụ thuộc vào một phi đạo được phòng vệ bởi Thủy Quân Lục Chiến Hoa Kỳ.. Khi chúng tôi chạy từ mỏ về phía phi đạo - trên

một chiếc xuồng cao tốc trên sông Thu Bồn, xung quanh là những chiếc thuyền với lính canh và súng máy đi kèm - ông Kính nói rằng sự kiểm soát của gia đình phải được giảm bớt.

“Xin đừng hiểu lầm,” ông nói. "Bằng nhiều cách, tôi hỗ trợ gia đình. Khi một trong các lính canh của chúng tôi bị giết, tôi trả cho vợ anh ta ba năm lương. Tôi cho bà ấy một công việc tử tế để bà ấy có thể nuôi dạy con trẻ, và khi chúng đủ lớn, chúng tôi sẽ đào tạo chúng trở thành những công nhân lành nghề. Đó là lý do tại sao các lính canh của chúng tôi rất trung thành. "

Nhưng tại sao lại làm suy yếu gia đình?

“Vì ở Việt Nam, gia đình mang nặng quá nhiều ý nghĩa. Nó là tất cả mọi thứ. Nó làm tê liệt chúng tôi. Tôi gửi một cậu bé đến Đức để trở thành một kỹ sư - năm năm! Hai vạn đô la! Anh ta trở về và cha anh ta nói: “Cha cho thuê bốn căn nhà cho người Mỹ lấy nhiều tiền, hãy về sống với chúng tôi ở Sài Gòn.” Cậu bé về nhà. Anh ấy nói với tôi, “Trở thành một người con ngoan còn quan trọng hơn là trở thành một kỹ sư giỏi.” Đó là điều chúng tôi phải thay đổi và chúng tôi không còn nhiều thời gian.

Thời gian của tôi ở Huế đã hết, và tôi vẫn chưa đến thăm những lăng tẩm quan trọng nhất của hoàng gia. Sau đó, tin từ tỉnh trưởng đến. Ông vẫn không thể dàng đủ quân để cho phép một chuyến tham quan đến lăng mộ của Hoàng đế Gia Long, cách sáu rưỡi dặm, hoặc năm dặm đến phía ngôi mộ của con trai Gia Long, vua Minh Mạng (trang 166 [trong nguyên bản]). Nhưng 12 lính với một súng máy và hai súng phóng lựu sẽ được cấp để đi thăm lăng mộ của vua Tự Đức.

Nó nằm trong một thị trấn có tường bao quanh của riêng nó, với nhiều loại cây và diện tích gấp 5 lần Tử Cấm Thành, nơi vị hoàng đế đã sống phần lớn cuộc đời của mình. Phía sau bức tường lớn mọc lên một ngôi đền, các tòa nhà dành cho những người hầu cận, các bức tượng và bia đá khắc chữ. Được bao bọc bởi một bức tường khác, và được bao quanh bởi những cây thông, tọa lạc một ngôi mộ đơn sơ. Hoàng đế đã tự tay thiết kế tất cả, và ông thường ngồi đây, trong một ngôi đình thoáng mát bên hồ sen, viết những bài thơ về tính vô thường của vạn vật.

Tự Đức là một người mơ mộng, trong triều đại của ông, người Pháp đã đến và chiếm đất nước của ông. Trước sự quá khích của mình, Tự Đức đã cử quan Bùi Viện đến Washington để nhờ Tổng thống Ulysses S. Grant giúp đỡ. Không có gì xảy ra Người Pháp buộc những vi vua đến sau Tự Đức phải nổi dậy và bị lưu đày, hoặc cai trị như một bù nhìn chỉ riêng miền Trung Việt Nam.

Một con chim màu xám bay lên từ cây hoa đại (frangipani). Những con chuồn chuồn bay lượn trên cây sen như những chiếc trực thăng tí hon - một số màu xanh, một số màu đỏ, một số màu vàng - và tôi nghĩ đến bạn Thiện của tôi.

"Việt Nam", ông ấy đã nói với tôi, "giống như nhiều quốc gia khác, là một giấc mơ, và để biến giấc mơ thành hiện thực, người ta cần có những người tin vào các giấc mơ. Tôi đã được nói bởi người Mỹ, những người có nền khoa học và trí tuệ mà tôi kính trọng, rằng Mỹ cũng là một giấc mơ, một giấc mơ đẹp như một đóa hoa xuân ... "

Và tôi đã cầu nguyện rằng cả hai giấc mơ có thể trường tồn. /-

"Nỗi đau và sự sợ hãi hiện rõ trên khuôn mặt của những người khốn khổ." Những lời thơ của Nguyễn Du, Shakespeare của Việt Nam, mô tả một gia đình rơi vào cảnh bất hạnh trong những ngày đầu. Nhưng chúng vẫn reo đúng sự thật cho hai mẹ con này, đang nhìn một cách bất an từ ngôi nhà đang xây dở dang của họ ở một làng Chiêu Hồi. Bị tàn phá bởi sự chinh phục và nội chiến trong hầu hết lịch sử lâu dài của họ, người Việt Nam vẫn hy vọng vào ngày mai.

---

* Các bài khác trong Tạp Chí *National Geographic* viết về Việt Nam đang bị chiến tranh tàn phá bao gồm: cùng tác giả Peter White, "Saigòn: Eye of the Storm" số tháng 6 năm 1965 và "South Viet Nam Fights the Red Tide", số tháng 10 năm 1961; cũng xem, "Water War in Viet Nam," số Tháng Hai, 1966, và “Helicopter War in South Vietnam,” số tháng 11 năm 1962, cả hai bài của cố phóng viên Dickey Chapelle; "American Special Forces in Action in Viet Nam,” số tháng 1 năm 1965 và "Slow Train Through Viet Nam’s War”, số tháng 9 năm 1964, cả hai bài của Howard Sochurek.

Nguồn: **Peter White**, with photographer Winfield Parks, Behind The Headlines In Vietnam, *National Geographic*, Vol. 131, No. 2, February, 1967, các trang 149-189.